

פניני הצדיקים

לעדכונים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

מיטב השידורים
מגדולי הרבנים
 ללא פרסומות.
 ללא חדשות.
 ללא פוליטיקה.

האזינו לשידור החי | 03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

במייל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

הגאון הרב עמרם אבורביע זצ"ל - נולד בטטואן שבמרוקו הספרדית ב-י"ז אדר ה'תרנ"ב (1892). בילדותו בטטואן למד בביה"מ של אביו 'מדרש שלמה'. עלה לארץ בשנת ה'תרס"ו (1906) בהיותו כבן 14. למד בישיבת 'טובי ישבעו' של עדת המערביים ולאחר מכן בישיבת 'פורת יוסף'. שילב רבנות ומלאכה. עסק בהוצאה לאור של ספרי קודש עם שותפו ר' יוסף שלוש (ראש עדת המערביים בירושלים) במקביל שימש כר"מ בישיבת 'פורת יוסף' שבעיר העתיקה ומגיד שיעור בישיבת 'שערי ציון' מיסודו של ר' בן ציון מאיר חי עוזיאל, שמינהו כרב שכונת נחלאות בירושלים. שימש כשו"ב. כשלושים שנה שימש דיין בהרכב ביה"ד של עדת המערביים בירושלים, בראשות ר' בן ציון אברהם קואינקה. בשנת ה'תר"פ (1920) נמנה עם מייסדי שכונת בית וגן בירושלים. בשנת ה'תרפ"ז (1927) יזם את בניית בית-הכנסת 'אור זרוע' בשכונת נחלאות, שכלל בית מדרש בראשותו.

בשנת ה'תרפ"ט (1929) נבחר לוועד הפועל של עדת המערבים ודאג למילוי צרכיהם המרובים של בני העדה שהיו במצוקה קשה. בשנת ה'תשי"א (1951) נבחר לשמש כרב ראשי לעדה הספרדית בפתח תקווה (במקום ר' עובדיה הדאיה), וביתו היה פתוח בפניהם בכל שעות היממה. שימש גם כחבר מועצת הרבנות הראשית לישראל ויו"ר המועצה הארצית של ארגון רבני עדות המזרח. מן הרה"ג עובדיה יוסף זצוק"ל, ששימש כחבר בבית דינו של רבינו, **נהג לשלוח את בניו לנשק ידי רבינו, באומרו שאיש קדוש הוא**. רחובות רבים בערים ירושלים, פתח תקווה, בשכונת עין-גנים ובית-מדרש בבאר שבע נקראו בשמו. בעל יראת ה'. גאון בתורה. בעל חסד. ענותן מופלא. חונן עניים והתעסק בגמילות חסדים, גם כשמצבו הכלכלי היה קשה. נפטר ב-ז' טבת תשכ"ז (1966). חי כ-75 שנים. ציונו בבית העלמין סגולה בפתח תקווה.

אביו: ר' שלמה. **אמו:** מרת יוכבד. **אשתו:** מרת רבקה (בתו של ר' יוסף חיים הכהן ונולדו להם חמישה בנים ובת). **מרבותיו:** ר' יוסף חיים הכהן (ראב"ד ונשיא של עדת המערביים בירושלים). **מספריו:** **ינתיבי עם** - מנהגי ירושלים ובית א-ל עם בירורי הלכות על סדר ארבעת חלקי ש"ע ודרשות בהלכה ואגדה

ירושלים הייתה כמקרה. המושל הטורקי החדש, הפחה, עמד להגיע למחרת, וכל ראשי הקהילות היו מחויבים להקביל את פניו. הרחובות נוקו משיירי האשפה, החנויות הוגפו על מנעול ובריח, ומעל העמודים ופנסי החוצות התנוססו דגלים לרוב. לרוחב הרחוב הראשי נמתחו חבלים ועליהם קישוטים מרהיבים לצד נורות בשלל צבעים. נציגי הדתות השונות עשו הכנות לקראת המפגש עם המושל החדש, כשהם מתכננים כיצד לשאת חן בעיניו למען ייטיב לקהילתיהם. גם היהודים הכינו משלחת נכבדה, ובין חבריה נמנה גם רבינו, שעלה לא מכבר ממרוקו, למרות שהיה צעיר לימים. מוקדם בבוקר נסגרו הרחובות לתנועת אזרחים, והמוני עם התאספו לאורך המדרכות בשולי הרחוב הראשי, על מרפסות הבתים, ובכל מקום בו היו יכולים לחזות במראהו של הפחה החדש. התהלוכה הממשלתית הייתה אמורה להגיע לכיכר המרכזית, שם הוקמה בימת כבוד שעליה היה המושל אמור לקבל את פני המשלחות.

הפמליה הגדולה נסעה לקול תרועת חוצרות לאורך הרחובות, כאשר הקהל מריע לכבוד המושל החדש. הפחה התיישב בכיסאו המקושט כשכולו אומר כבוד. חליפתו הייתה עמוסה באותות מלחמה ועיטורי גבורה ומחגורתו בצבצה חרב מעוקלת מזהבת. שפמו הסתלסל כלפי מעלה ועיניו סקרו בהתנשאות את הנוכחים הרבים. המשלחות השונות עלו בזו אחר זו וברכו את השליט בשלל מילים מחניפות. לקראת הסוף הגיעה המשלחת היהודית וניצבה מול פניו. ראש המשלחת החל לגשת אל הכסא שניצב במרכז הבמה, ואז נשמעה צעקה מפי הפחה: **"חבורת יהודים ריקים! איני רוצה לראותכם ולא לשמוע עליכם דבר! סורו מיד מעל פני!"**

נכבדי היהודים נסוגו לאחור בהלם מבלי לפצות את פיהם. ההשפלה לנוכח יתר המשלחות, והמון העם הייתה כבדה מנשוא. כמה מחכמי היהודים ניסו לטכס עצה כיצד לפייס את הפחה, אבל ר' עמרם הבין, שעומד מולם שונא ישראל מושבע, ואין שום סיכוי שבעולם לרצותו. **מי יודע, מה יעולל ליהודים בשנות שלטונו הבאות? הרהר בחרדה בלבו, ובאותו רגע החליט לעשות מעשה...**

רבי עמרם קיבץ עשרה ת"ח המלומדים בתורת הסוד לחדר צדדי בביה"מ, שבו למד. הוא הנחה אותם ללמוד פנימיות התורה **ולערך תיקון, שבו יכוונו לפגוע בפחה**. כל שעות הלילה חלפו בלימוד מרוכז של חכמי הרז, עד שהציצו קרני החמה הראשונות וסילקו את חשכת הלילה מרקיע העולם. עשרת המקובלים נטלו את ידיהם ויצאו להתפלל בבית הכנסת הסמוך. בדרכם שמעו קולות המולה והבחינו בהתקהלות באחת הכיכרות. קהל של ערבים שוחח בהתרגשות רבה על אירוע כלשהו. רבי עמרם קרב אל המשתתפים ושאל אותם לפרש התכנסותם.

"בשם הא-ל הרחום", אמר אחד הערבים בצער, **"אדוננו המושל מת הבוקר בפתאומיות. איש אינו מביין, איך אדם בריא וחזק כמוהו הסתלק ככה..."** ר' עמרם פנה מעליהם והלך לעבר חבורתו. כינס את כולם ועדכן אותם בבשורה הנפלאה. החכמים החלו להביע את שמחתם, ורבינו השתיקם מיד: **"רבותיי, עלינו לקבל על עצמנו לשמור דבר זה בסוד במשך חמישים שנה!** כל אחד מאתנו יתחייב לנצור את לשונו ולא לגלות אפילו ברמז קל, כל מה שנעשה בינינו". אנשי הסוד אמרו בזה אחר זה, "מתחייב אני", והמשיכו בדרכם לתפילת שחרית, כאילו לא אירע דבר.

עברו חמישים שנה מאז אותו מקרה, ותוקף התחייבותם של מניין המקובלים פג. רבי עמרם, שעבר בינתיים לפתח תקווה והפך לרבה של העיר בשנת ה'תשי"א, כינס את בניו וסיפר להם על אותו אירוע. בניו, שידעו שמץ מקדושתו, נותרו פעורי פה לשמע סיפורו. חלפו כמה שנים נוספות, ורבינו הלך לעולמו. בנו, מר אהוד אביבי, נפגש פעם בירושלים עם הרה"ג משה עיני, וסיפר את המעשה, שסיפר להם אביו, על אותה חבורה קדושה, שבהבל פיה הקדוש שמה קץ לאותו מושל טורקי רשע. בת שחוק ריחפה על פניו של ר' משה עיני הבא בימים. בנו של רבי עמרם שאל לפרש שחוקו. רבי משה הביט בו ואמר: **"אכן, יכול אני להעיד, כי נכונים דבריך. אנוכי הייתי אחד מהעשרה..."**

הרב עמרם אבורביע זצ"ל - נולד בטטואן שבמרוקו הספרדית ב-י"ז אדר ה'תרנ"ב (1892). בילדותו בטטואן למד בביה"מ של אביו 'מדרש שלמה'. עלה לארץ בשנת ה'תרס"ו (1906) בהיותו כבן 14. למד בישיבת 'טובי ישבעו' של עדת המערביים ולאחר מכן בישיבת 'פורת יוסף'. שילב רבנות ומלאכה. עסק בהוצאה לאור של ספרי קודש עם שותפו ר' יוסף שלוש (ראש עדת המערביים בירושלים) במקביל שימש כר"מ בישיבת 'פורת יוסף' שבעיר העתיקה ומגיד שיעור בישיבת 'שערי ציון' מיסודו של ר' בן ציון מאיר חי עוזיאל, שמינהו כרב שכונת נחלאות בירושלים. שימש כשו"ב. כשלושים שנה שימש דיין בהרכב ביה"ד של עדת המערביים בירושלים, בראשות ר' בן ציון אברהם קואיניקה. בשנת ה'תר"פ (1920) נמנה עם מייסדי שכונת בית וגן בירושלים. בשנת ה'תרפ"ז (1927) יזם את בניית ביה"כ 'אור זרוע' בשכונת נחלאות, שכלל בית מדרש בראשותו.

בשנת ה'תרפ"ט (1929) נבחר לוועד הפועל של עדת המערבים ודאג למילוי צרכיהם המרובים של בני העדה שהיו במצוקה קשה. בשנת ה'תשי"א (1951) שימש כרב ראשי לעדה הספרדית בפתח תקווה (במקום ר' עובדיה הדאיה), וביתו היה פתוח בפניהם בכל שעות היממה. שימש גם כחבר מועצת הרבנות הראשית לישראל ויו"ר המועצה הארצית של ארגון רבני עדות המזרח. מן הרה"ג עובדיה יוסף זצוק"ל, ששימש כחבר בבית דינו של רבינו, **נהג לשלוח את בניו לנשק ידי רבינו, באומרו שאיש קדוש הוא**. שמו נקבע לדורות באמצעות רחובות בערים ירושלים, פתח תקווה, בשכונת עין-גנים ובית-מדרש בבאר שבע. בעל יראת ה'. גאון בתורה. בעל חסד. ענוותן מופלא. חונן עניים והתעסק בגמילות חסדים, גם כשמצבו הכלכלי היה קשה. נפטר ב-ז' טבת תשכ"ז (1966). חי כ-75 שנים. ציונו בבית העלמין סגולה בפתח תקווה.

אביו: ר' שלמה. **אמו:** מרת יוכבד. **אשתו:** מרת רבקה (בתו של ר' יוסף חיים הכהן ונולדו להם חמישה בנים ובת). **מרבותיו:** ר' יוסף חיים הכהן (ראב"ד ונשיא של עדת המערביים בירושלים). **מספריו: ינתיבי עם** - מנהגי ירושלים ובית א-ל עם בירורי הלכות על סדר ארבעת חלקי ש"ע ודרשות בהלכה ואגדה

להלן סיפור מופלא שהוא ע"י נכדו, ר' דניאל אביבי שיש בו כדי ללמדנו מהו שכרה של מצוות החסד. המעשה התרחש בעיר העתיקה בירושלים עם רבינו, בחצות היום של ערב פסח ה'תר"ץ ולהלן הסיפור מפי הרב: "בהיותי בדרך לתנור האפיה, בכדי לאפות כמנהגי מצוות "אחר חצות" לליל הסדר. פגשתי שוטר ערבי, האוחז בידו ת"ח עני ודל המוכר לי, לשאלתי מסר לי השוטר כי הלה נדון למאסר ע"י ביהמ"ש על אי תשלום חוב, לבעל ביתו, בעד דמי שכירות דירה לכמה שנים. **התלמיד חכם אמר כי הובטח לו ע"י בעל חובו כי אם יפנה את הדירה, יוותר לו על חוב. אולם לאחר שהוא עזב את הדירה הגיש בעה"ב נגדו תביעה לביהמ"ש והוא חויב בתשלום החוב."**

"היות שלא היה ברשותו סכום הכסף הנדרש, הובל הת"ח לבית האסורים כשהוא רועד כקנה נידף וכמעט שפרחה נשמתו מרב אימה. ביקשתי מהשוטר שישחרר אותו ואני אהיה ערב בעדו. השוטר נאות לבקשתי ושחרר את האסיר, לאחר שהבטחתי, כי אאסוף את הכסף הדרוש לתשלום החוב מבעלי החנויות, במשך זמן קצר. וכך התחלתי לקבץ על יד ברחוב היהודים, כשהשוטר לידי כל הזמן, החנות הראשונה אליה פנינו הייתה של חכם בכור נסים זצ"ל, אשר נתן לי את מלוא הסכום שהטלתי עליו. וכך עברנו מחנות לחנות. היו שנתנו בחפץ לב, והיו שביקשו ממנו לחזור יותר מאוחר. כשהגעתי לסוף רחוב היהודים, העיר לי השוטר, **שנותר רק עוד זמן מועט, וטרם הספקנו לקבץ אפילו חמישית מהסכום הדרוש**. עניתי לו בערבית, כי ישועת ה' כהרף עין יבטח בה' ויראה נפלאות הבורא."

"טרם כליתי לדבר נגשו אלינו זוג יהודים, כנראה תיירים מאמריקה, ושאלו, כיצד מגיעים לכותל המערבי, אמרתי ליהודי, כי קודם כל יצטרף במצוות התרת אסורים בער"פ. **הנדיב הוציא תיכף המחאה על כל הסכום!** השוטר הערבי השתומם והתפעל ממראה עיניו ובהתרגשות אמר: 'עתה ידעתי כי איש אלקים קדוש אתה'. **למרות קוצר הזמן לא מיהרתי לאפות את המצוות אלא חזרתי על פתחי החנויות שביקשו ממני לחזור, אספתי עוד סכום כסף נכבד, שאותו מסרתי מיד לידי הת"ח המשוחרר על מנת שיחוג את החג בשמחה."**

"שלוש שנים לאחר מכן, כשעברתי ברח' היהודים ראיתי איש נכבד מחכה לי בחנותו של החכם בכור נסים. החנות בה התחלתי את המגבית, שהפציר בי לספר בפרוטרוט על אותו מעשה. כשעיניו זולגות דמעות סיפר חלום שראה בלילה, ובו חזה, כי אישים נכבדים לקחו אותו עימם והראו לו את מקום מנוחתו בגן-עדן, הוא התפעל מיופי המקום ומהדרתו, אולם בצאתו מהחופה השמורה לו ראה לידה חופה יפה ומהודרת ממנה, ואיש אינו חוסה בצילה. שאל את המלווים: 'למי מיועדת חופה נהדרת זו?' **השיבו לו, כי היא שמורה לרבי עמרם."**

"הוא ראה את עצמו כנפגע ושאל: 'האם ישנו משוא פנים? הרי ר' עמרם עודנו צעיר לימים ואני זקנתי ובכל ימי עשיתי מעשים טובים, קיימתי מצוות רבות, נתתי לצדקה יותר מכפי יכולתי, ולכן תמה אני, היות שאין אני מתאר לעצמו שהוא הספיק לעשות כל-כך הרבה צדקות כמוני', השיבו לו, **כי לפני שלוש שנים הציל יהודי מבית האסורים בערב פסח, ובזכות כך תעמוד חופה נהדרת זו לרשותו**. עד-כאן החלום.

'ומעתה', ממשיך האיש, 'ברצוני לדעת, אם זה נכון, אז בדעותא דלבא אני מוכן למקום שיועד לי בשכונתך'. בעל החנות שהאזין לשיחתנו קפץ ואמר: "אני יודע כי כל העניין אמת לאמיתה וממני החלו לגבות כסף לפדיון". כשנדע לו נאמנה, כי החלום אמת נשא עיניו למרום בהתלהבות שבקדושה ואמר: **'מוכן אני לקבל את מנת חלקי בשמחה ובששון'**.

"באותו זמן גרתי בשכונת בית-וגן. ביום א' של חוה"מ פסח באותה שנה יצאתי לערוך קניות בשוק מחנה יהודה, כשהגעתי לשוק שכחתי את מטרת בואי וללא סיבה עליתי לאוטובוס הנוסע לשער יפו. כשירדתי שם, נזכרתי כי עלי להגיע לביתי עם מצרכי המזון, אולם אז ראיתי את הלוחיות של אותו נכבד שהיה גר ברח' הנוצרים, סמוך לשוק הביזר. חתנו מר ד.ש. שאל אותי: 'מניין נודע לך על פטירת חותני? **הוא ביקש לפני פטירתו, שאתה תהיה נוכח בהלוויה. אולם, היות שידענו כי הנך גר בבית וגן לא רצינו לגרום לך טרחה'**. עניתי לו: 'ה' הוא שהביאני היום על מנת להשתתף בהלווייתו של הנכבד המזכר'.

הרב רפאל שלמה לניאדו (הראשון) זצ"ל - נולד בשנת ה'ת"ע (1709) בארם צובה שבסוריה. עוד בצעירותו ניכר, כי לגדולות נועד וראו את כישורונתיו המרובים והיה משיב תשובות לשואלים וסייע לאביו, שהיה רבה של חאלב. רבינו היה תקיף בדעתו ולא נשא פניו לאיש, וכאשר הגיעו לחאלב יהודים רבים מאירופה, שהגיעו לרגל מסחרם והיו עשירים גדולים וחסו בצל שגרירי ארצותיהם, סירב רבינו להרשות להם להקים קהל נפרד ואף דרש מהם לקבל עליהם עול מנהגי הקהילה בעיר ותקנותיה - וכן עמד במשא ומתן הלכתי עם גדולי ההוראה בממלכה העות'מאנית ובאיטליה.

עוד בחיי אביו היה חבר בבית דין צדק של העיר, וניהל ענייני התורה בעיר יחד עם אביו. בשנת ת"ק"י (1749) עם פטירת אביו, התמנה לאב בית הדין וראש הרבנים בארם צובה. מכל קצויו ארם צובה פנו אליו בשאלות הלכתיות וקיבלו את מרותו. עמד בראש קהילתו במשך ארבעים וארבע שנה!, ונקרא בפני בני קהילתו 'סניור חכם'. נודע בבקיאותו וחריפותו הרבה בהלכה, דן דין אמת לאמיתו, עשיר ואביון, קטן וגדול, ולא חת מפני איש. נפטר ב-ז' טבת ה'תקנ"ד (1793). חי כ-84 שנים. נטמן במערת הצדיקים שליד בית כנסת הגדול בחאלב.

אביו: ר' שמואל (רבה של חאלב). **בנו:** ר' אפרים (מח"ס 'דגל מחנה ראובן'). **מספריו:** **בית דינו של שלמה - שו"ת ילחם שלמה - חידושים על הרמב"ם יכסא שלמה - שו"ת המעלות לשלמה - דרושים.**

אם אחד פרצה מחלוקת בין שני סוחרים. אחד מהם פנה לבית-הדין, והזמין את שותפו לדין תורה. כאשר הגיע השמש לבית-הסוחר, הוא חשש, שמה יתחייב בדין. כדי להימנע מסירוב גלוי לדיינים, דבר שלא העלה כלל על דעתו, שיחד את השמש בכסף, שיאמר שלא מצא אותו בבית. השמש סבר לתומו, שהסוחר רוצה להגיע מאוחר יותר, ולכן לא עמד בניסיון והסכים לעיסקה. כשהגיע השמש בפעם השניה להזמין את האיש לבית-הדין, התברר לו, כי הסוחר נמלט לעיר תדף הסמוכה.

כאשר רבינו שמע, כי הסוחר לא נמצא בביתו, וכי הוא ברח, קרא לאנשי החברה קדישא וציווה עליהם לכות קבר לסוחר. הם אומנם עשו כמצוותו, אבל לא הבינו מדוע עליהם לחפור קבר לאדם בריא ושלם. לפני שהספיקו לעשות את עבודתם, הגיע שליח והודיע, שהסוחר, שהיה כבר בדרכו מחוץ לעיר, הוכש על ידי נחש ומת.

בדברי ההספד שנשא הרב על הסוחר, הוא הוכיח את קהל עדתו בדברי מוסר. הרב אמר להם, שאין באפשרותו של אדם להימלט מן הדין. אם הוא מסרב לציית לבית-הדין, אפילו בסתר, הוא נענש על כך בכל חומרת הדין, ומתקיים בו הפסוק: "פופרץ גדר - ישכנו נחש". **דברי הרב השאירו רושם עצום על כל הנוכחים, וגרמו לקידוש שם שמיים ברבים.**

רבינו שימש חזן בימים הנוראים וגם תקע בשופר בראש השנה. לעת זקנותו הציע את בנו לשמש במקומו. לרבינו עשו מניין בביתו מכיוון שהיה קשה לו ללכת. ראש השנה הגיע ובנו התפלל ותקע. לאחר התפילה הלכו לבית הרב לברוך בשנה טובה! רבינו שאל אותם: "איך היתה התפילה והתקיעות של בני?". אמרו לו, שהתפילות היו טובות, אבל התקיעות - לא כל כך.

רבינו התפלא ושאל את בנו: "מה קרה בתפילה?". הבן ענה: "אבא, בתקיעות, כשאמרתי 'ושלח את מלאכך', עמדו לידי שני מלאכים: אחד מימיני ואחד ושמאלי - ולכן טעיתי בתקיעות מרוב פחד ואימה". אביו אמר לו: "הרי אתה הזמנת אותם, ומה לך לפחד?".

כשנודע שאחד מבני קהילת ארם צובה נפטר, מיהרו אנשי החברה קדישא לחצוב לו קבר בבית העלמין. בתוך כך אירעה מפולת, ונתגלה קברו של אדם שנקבר בסמוך. הם נחרדו מהפגיעה בכבוד הנפטר. **להפתעתם, היה גופו שלם כביום קבורתו, וריח בשמים עלה מהקבר.** אדם זה נקבר כשלושים וחמש שנים קודם לכן, ולא נודע כקדוש וצדיק. הם תמהו, וסיפרו על כן לרב העיר, הגאון ר' רפאל שלמה לניאדו זצ"ל. הצדיק תמה, מכיוון שגם הוא הכיר את המנוח.

מדובר היה באדם פשוט, מוכר כפתורים ותופר לולאות. הצדיק לא ידע, במה זכה. בלילה, הנפטר בא אליו בחלום, ואמר לו: "למה תתפלא? אספר לך מעשה שהיה, במה זכיתי לכך". כך סיפר: "מיום הגיעי למצוות נאלצתי לעמול לפרנסתי. פתחתי דוכן והרווחתי פרוטות. הוצאתי כדי מחייתי, וכל פרוטה שחשכתי שמרתי בכלי חרס. לימים שכרתי חנות ופרנסתי שפעה. כל יתר רווחי מצא דרכו לכד החרס בפאתי החנות, עד שכמעט ועלה על גדותיו. אמרתי לעצמי: 'הממון שבכדי יהיה בעז"ה להשאת צאצאי'."

האימאם הגיע יום אחד מטעם השולטן לגבות מיסים. הנכרים באו אליו וקבלו בפניו, **שכל מסחר הכפתורים והרקמות בידי היהודים.** הם העלילו, שמעלימים מיסים. הממונה האמין לדיבה, והוציא צו האוסר על היהודים לעסוק במלאכה זו. גם עלי נאסר להמשיך במלאכה. לעצמי לא דאגתי. ידעתי כי כד החרס מלא וגדוש! אמלא את החנות שלי בסחורה אחרת, וארוויח למחייתי. **אבל מאתיים משפחות התפרנסו ממשלח יד זה, ביניהם משפחות של אלמנות ויתומים.**

מיד לבשתי בגדי שבת. נטלתי את הכד הגדוש מטבעות. הלכתי לשכונת ש"ך יברק. עליתי למעונו של האימאם וביקשתי לשוחח עימו. כשהגעתי לפניו, הנחתי לרגליו את הכד. הוא נשא את עיניו ושאל: "מה זה?" אמרתי: "כל חסכוניות". הוא שאל: "מה מבוקשך?". ענית: "מאומה. ביקשתי רק להזכיר למעלתך את הפתגם: "קטע אל רקאב, ולא קטע אל רזאק" ("כרות את הצוואר, ואל תכרות את הפרנסה!")".

"למה כוננתך?" האימאם חקר. אמרתי: "אדוני המושל, מוכר כפתורים אני, ותופר לולאות כמו שעניך ראות, יש לי חסכוניות, ויכולתי להסב את פרנסתי ולהתכלכל בכבוד, אבל בגזרתך הותרת משפחות רעבות, אלמנות ויתומים חסרי כל! תיקח את מתנתי ועתירתי לפניך, ותבטל את הגזרה!".

הזהב הנוצץ או הדברים היוצאים מן הלב פעלו את פעולתם. הגזירה בוטלה ולמאות משפחות היתה הרווחה והם יכלו להמשיך ולהתפרנס. אמר הרב: "עתה, הכול מובן. המקיים נפש אחת, כאילו קיים עולם מלא. מה רבה זכותו של מי שקיים נפשות כה רבות, בהקריבו את כל חסכוניותו!!!". (לקדושים אשר בארץ)

הגאון המקובל רבי אהרן הכהן אָזוג ה'באבא אהרן' זצ"ל: נולד בעיר בני-מלאל (דרום מרוקו). שם המשפחה **אָזוג** הנו ר"ת אלמנה זונה וחללה גרושה, דהיינו כהן טהור. בנוסף המלה 'אָזוג' פירושה בערבית 'הגדול'. לאחר פטירת אביו עברה אמו של רבי אהרן ל'איייתעתב' הסמוכה והיא מסרה אותו לטובי החכמים שלימדוהו תורה.

הרב התפרנס מתוך העובדה שהיו לו בתים רבים להשכרה וכן היו לו עסקים נרחבים של גידול פירות רבים, גידול בקר וכו' שנהלו בידי שכיריו. הרב לא אבה לשאת בתפקיד רשמי. אולם, כל תושבי הסביבה היו פונים אליו. **התאמץ בכל כוחו להשכין שלום בין אדם לחברו ותינוקות רבים נקראו על שמו.** על אף עסקיו המסופעים למעט זמן קצוב אחת לשבוע שבו היה מקבל דיווח מעובדיו והיה מנחה אותם כיצד לנהוג במהלך השבוע, בשאר זמנו עסק בהתאמה נפלאה, לילות כימים עם הגאון ר' יוסף מלול.

יחד עם זאת, גמילות החסד שלו הייתה מופלאה. סיפורי מופתים רבים על הרב, בשעה שהיה מבקר חולים, כיצד היה מגיש לבני המשפחה שמן או מים כסגולה למשוח על מקום המחלה - וכיצד המחלה הייתה חולפת מאליה. **מלומד במופתים. זכה לגילוי אליהו הנביא. גאון בנגלה ובנסתר. נודע בעיקר בזכות קמעותיו המופלאים.** מחלת הקדחת, לדוגמא, הפילה חללים רבים באותה תקופה, הסבל מהמחלה הזאת היה רב מאוד, רבי אהרן כתב את שכתב עבור חולים אלה, על גבי שקדים, ורפואתם הייתה מובטחת.

בסעודת אזכרת השנה הראשונה לרעייתו הרב השתתף - ולמחרת בצהריים זכו בני ביתו לראות את המחזה המופלא שבו ישב רבי אהרן על מיטתו וקרא בקול רם ומתוך דעה צלולה "**רבי שמעון, בוא! ברוך הבא!**", "**רבי מאיר! ברוך הבא!**" וכך עוד שמות של צדיקים עלומים נוספים, שאת פניהם קיבל בשמחה וכיבדם לשבת בסמוך לו.

בתו הצדקת מרת רחל לנקרי ע"ה, שדאגה לו וטיפלה בו במסירות, נחרדה למשמע הדברים, אך הגזרה כבר נגזרה, וביום המחרת, כשכל צאצאיו הרבים, נכדיו וניניו, ניצבים סביב מיטתו, עלתה נשמתו הטהורה לגזי רום. נפטר ב-ט' בטבת ה'תשי"ז (1956). ציונו בבית העלמין של העיר קזבלנקה.

סבא: ר' דוד בן ברוך (השני). **אביו:** ר' בנימין (נישא עם בתו של ר' שלמה לנקרי מהעיר מלאל, משפחה עתירת נכסים שהתגוררה בעיר ואצלה התארחו כל החכמים שהיו מגיעים לעיר. נפטר בגיל 24. גאון אדיר ואף זכה לגילוי אליהו הנביא). **אימו:** מרת זוהרה. **אשתו:** מרת אסתר. **ילדיו:** 7 בנות: מרת מסעודה, מרת רחל לנקרי, מרת תמו מלכה, מרת עלו, מרת חסיבה, מרת זוהרה, מרת שמחה.

על כך שהרב מורם מעם, ניתן לגלות מהסיפור המופלא הבא: ביום מן הימים הלך הרב ברחוב וראה קבוצת ילדות קטנות הלועגות וסונטות בילדה, שעמדה בוכייה: "**את כל כך רזה ואף אחד לא יסכים להתחתן איתך**". ר' אהרן שראה בצערה ניגש אליה וניחם אותה: "**אל תדאגי, אני אשא אותך לאשה!**". **בזכות מעשה אצילי זה הבורא שילם לו בשבע בנות יראות שמים וצדקניות!**

כינויו של רבי אהרן בפי הערבים תושבי עירו היה "באבא סיד", אפילו הם פחדו מקדושתו, ובכל הזדמנות ניתן היה לראות את נכבדיהם ניגשים ומבקשים מרבי אהרן ברכה ומעניקים לו מתנות. מסופר על מספר ערבים מתושבי העיר ש'היו עובדים קשה' בעיקר בלילות, הם 'התפרנסו' ברווח מגניבות בבתי תושבי העיר.

הם, שידעו את עושרו של הצדיק, ראו רק את העושר ולא ראו את הקדושה, ובאחד מלילות העבודה שלהם החליטו לחדור לביתו ולרוקנו מעושרו. **כשניגשו וניסו להיכנס אל ביתו מבעד לחלון, הופתעו מאוד בהיותם מותקפים על ידי נחשים אימתניים שצצו לעומתם משום מקום והניסום בבהלה.** בבוקרו של יום ניגשו הגנבים, שחששו מאשר יארע להם אל רבי אהרן בפיק ברכיים והתחננו לפניו, שימחל להם על פשעם ועל מעללם, רבי אהרן פטרם לשלום רק לאחר שקיבל מהם הבטחה ושבעה בכל הקדוש והיקר להם לבל ישוּבו לכסילה ושלא יגנבו מאף בית של יהודי.

בהזדמנות מסוימת שבה נאלץ רבי אהרן לצאת לקניות בשוק העיר, פנה בסיומן לאחד מהערבים שנקרו בדרכו וביקשו שיישא את קניותיו עבורו. בתשלום כמובן. הלה, שידע את ערכו של המבקש, פנה אליו בתחינה, שימחל לו משום שהוא נאלץ לסרב: "יא סיד!" אמר, "אני אסיר, וברגעים אלה הסתיימה חופשתי הקצרה. עליי לשוב כעת אל בית הסוהר. **אם אאחר לשוב לשם, איאלץ לשאת בעונש כבד מאוד וברור שקב כך אף יאריכו את תקופת ריצוי מאסרי**".

רבי אהרן הרגיעו באומרו: "**הסר דאגה מליבך, אני ערב שלא תפסיד מעזרתך לי כעת!**". הערבי הלך סמך על דיברתו של האיש הקדוש שמולו, נשא את קניותיו עד לביתו פנימה ומיהר בלב מפרפר לשוב אל בית כלאו. שם ציפתה לו הפתעה נעימה: "**אתה משוחרר!**", אמר לו מפקד הכלא, "**לך לביתך**", היו המילים שהתנגנו באוזניו שעה ארוכה אחר כך, כאשר כבר רשאי היה לראות את אור השמש ולנשום את האוויר החופשי שמחוץ לכותלי הכלא.

הוא מיהר לביתו ומשם פנה אל ביתו של רבי אהרן, השתטח לפניו ארצה והודה לו מעומק ליבו, תוך בקשתו ממנו שיאיל לקבל את הכבש שאותו הביא עמו כשי ומנחה של הכרת תודה.

הגאון המקובל רבי אהרן הכהן אָזוג ה'באבא אהרן' זצ"ל: נולד בעיר בני-מלאל (דרום מרוקו). שם המשפחה **אָזוג** הנו ר"ת אלמנה זונה וחללה גרושה, דהיינו כהן טהור. בנוסף המלה 'אָזוג' פירושה בערבית 'הגדול'. לאחר פטירת אביו עברה אמו של רבי אהרן ל'אייתעתב' הסמוכה והיא מסרה אותו לטובי החכמים שלימדוהו תורה.

הרב התפרנס מתוך העובדה שהיו לו בתים רבים להשכרה וכן היו לו עסקים נרחבים של גידול פירות רבים, גידול בקר וכו' שנוהלו בידי שכיריו. הרב לא אבה לשאת בתפקיד רשמי. אולם, כל תושבי הסביבה היו פונים אליו. **התאמץ בכל כוחו להשכין שלום בין אדם לחברו ותינוקות רבים נקראו על שמו.** על אף עסקיו המסופעים למעט זמן קצוב אחת לשבוע שבו היה מקבל דיווח מעובדיו והיה מנחה אותם כיצד לנהוג במהלך השבוע, בשאר זמנו עסק בהתאמה נפלאה, לילות כימים עם הגאון ר' יוסף מלול.

יחד עם זאת, גמילות החסד שלו הייתה מופלאה. סיפורי מופתים רבים על הרב, בשעה שהיה מבקר חולים, כיצד היה מגיש לבני המשפחה שמן או מים כסגולה למשוח על מקום המחלה - וכיצד המחלה הייתה חולפת מאליה. **מלומד במופתים. זכה לגילוי אליהו הנביא. גאון בנגלה ובנסתר. נודע בעיקר בזכות קמעותיו המופלאים.** מחלת הקדחת, לדוגמא, הפילה חללים רבים באותה תקופה, הסבל מהמחלה הזאת היה רב מאוד, רבי אהרן כתב את שכתב עבור חולים אלה, על גבי שקדים, ורפואתם הייתה מובטחת.

בסעודת אזכרת השנה הראשונה לרעייתו הרב השתתף - ולמחרת בצהריים זכו בני ביתו לראות את המחזה המופלא שבו ישב רבי אהרן על מיטתו וקרא בקול רם ומתוך דעה צלולה "רבי שמעון, בוא! ברוך הבא!", "רבי מאיר! ברוך הבא" וכך עוד שמות של צדיקים עלומים נוספים, שאת פניהם קיבל בשמחה וכיבדם לשבת בסמוך לו.

בתו הצדקת מרת רחל לנקרי ע"ה, שדאגה לו וטיפלה בו במסירות, נחרדה למשמע הדברים, אך הגזרה כבר נגזרה, וביום המחרת, כשכל צאצאיו הרבים, נכדיו וניניו, ניצבים סביב מיטתו, עלתה נשמתו הטהורה לגנזי רום. נפטר ב-ט' בטבת ה'תשי"ז (1956). ציונו בבית העלמין של העיר קזבלנקה.

סבא: ר' דוד בן ברוך (השני). **אביו:** ר' בנימין (נישא עם בתו של ר' שלמה לנקרי מהעיר מלאל, משפחה עתירת נכסים שהתגוררה בעיר ואצלה התארחו כל החכמים שהיו מגיעים לעיר. נפטר בגיל 24. גאון אדיר ואף זכה לגילוי אליהו הנביא). **אימו:** מרת זוהרה. **אשתו:** מרת אסתר. **ילדיו:** 7 בנות: מרת מסעודה, מרת רחל לנקרי, מרת תמו מלכה, מרת עלו, מרת חסיבה, מרת זוהרה, מרת שמחה.

עם אחת בא יהודי אל רבינו בבכיות, שהתפרנס ממקצוע הצורפות. הוא סיפר כי הגוי, בעל החנות הסמוכה לשלו, גנב את כל סחורתו דרך דלת משותפת ביניהם, שהייתה סתומה במשך שנים. **הערבי פרץ בלילה חור בלתי נראה בדלת, נכנס לחנות ולקח את כל הכבודה.** כל הראיות שניסה היהודי להביא נגד השכן הרע הוכחשו על ידו בכל מכל כל. הם באו יחד לרב, זה טוען, שנשדד וזה זועק חמס על עצם העובדה שהוא נחשד וכי תובע את היהודים על הוצאת דיבה. ר' אהרן היה מקובל מאוד גם אצל הגויים, וכולם ידעו שעל פיו יישק דבר.

הרב שוחח בנעימות עם הגוי וביקש ממנו להחזיר את הגניבה. הערבי הקשה עורפו ולא שמע בקולו. הצדיק ניסה שוב ללא הועיל, ואז, לפתע, הגביה את קולו: **"אם לא תשיב עוד היום את הסחורה, הרי שבייך ונכסיך יעלו באש!"** שני הצדדים יצאו מלפניו כלעומת שבאו. בלילה הבא רעשה העיר. בשעת ליל מאוחרת שמעו כל השכנים זעקות "הצילו! הצילו!" מבית הגוי שכולו החל לבעור באש. הגוי, שהבין היטב בשל מה הגיעה אליו הרעה הזאת, מיהר כל עוד נשמתו בקרבו אל בית הצדיק ונתן לו את כל את הזהב הגנוב - כדי שיעבירונו לצורך בדרכו חזרה, **מרוב בהילותו, הוא דהר במהירות על הגמל שבאחד הסיבובים העיפו למרחק רב. הוא מת לאחר זמן קצר, כשכל גופו מרוסק וזב דם.**

שנכדתו, בת בתו הצדקת, חלתה לאחר עלייתה ארצה והוצרכה לניתוח, פנתה אמה מרת רחל לנקרי ע"ה והלכה לקבל את ברכתו של ה'באבא סאלי', האדמו"ר ר' ישראל אביחצירא זצ"ל. "בת מי את?" שאל אותה הצדיק, וכששמע את שם אביה הגדול, רבי אהרן, **קם מלוא קומתו לכבוד הזכרת שמו והורה לרבנית ע"ה לכבדה מאוד,** תוך שהוא מדבר בשבח אביה רבות ומציין את גדלותו האמיתית. "לכם יש מצד עצמכם זכות אבות!" הכריז ה'באבא סאלי', "יש לכם את זכותו הגדולה של אביכם ושל אבות המשפחה כולה".

"בעזרת ה' תהיה רפואה שלמה לחולה", המשיך הצדיק, "והקב"ה ישלח את רפואתו באמצעות הרופא שרציתם". מילים תמוהות אלו נשמעו בלתי ריאליות. ה"רצון" שאותו הזכיר ה'באבא סאלי' בהקשר לרופא קשור היה במישרין לפרופסור מומחה, שהתגורר בחו"ל ואשר לא היה את התקציב הנדרש כדי להטיס את החולה אליו. אולם כשהצדיק גוזר, ואף תולה זאת בזכות אבות, אין ספק, שאכן כך יקיים הקב"ה. ואכן כך היה: אותו רופא הגיע ארצה בדיוק לפני התאריך שנקבע לניתוח, לרגל כינוס רופאים גדול בו אמור היה להרצות, הוא נתקל ב'מקרה' בתיקה הרפואי של נכדת רבי אהרן ומשום מה ראה במקרה הרפואי הזה את הדוגמא שבה יוכל להשתמש כדי להמחיש את התזה המסוימת שעליה ביקש להרצות וללמד את הרופאים, שבאו לכינוס הרפואי. וכך כשיוקרתו האישית היא זו, שעומדת למול עיניו, ניתח הרופא את החולה, הניתוח עבר בהצלחה ודבריו של ה'באבא סאלי' התקיימו באורח פלא!

הגאון רבי ישועה בסיס זצ"ל: נולד בשנת ה'תקל"ג (1773) בטוניס. בליל הולדת רבינו, הלך הגאון ר' מסעוד רפאל אלפסי (שהיה רבה הראשי של טוניס) עם בנו לבית היולדת ואמר לו כי הולך הוא להקביל את נשמתו של רבינו האריז"ל (המקובל האלוקי רבינו יצחק לוריה אשכנזי זצ"ל) שהתעברה ברבינו. בשנת ה'תרט"ז (1847) לאחר פטירתו של הגאון ר' דוד חיים יצחק הכהן טנוג' התמנה במקומו כרבה הראשי של טוניס. גדול היה בחכמת התורה על כל מקצועותיה **הן בחוכמת הנסתר והן בחוכמת הנגלה. התפרסם כצדיק גדול ומחולל נפלאות. מלומד בניסים.** הרביץ תורה והעמיד תלמידים רבים גדולים בתורה. שימש כדיין בבית-דינו של ר' יצחק טייב. נפטר ב-ט' טבת ה'תרכ"כ (1860). הערצת העם הייתה כה גדולה עד שיהודי העיר צמו יומיים ברציפות, ביום ט' בטבת וביום י' בטבת. בשנת ה'תש"ך. כמאה שנים לאחר פטירתו העבירו את עצמותיו מבית-החיים הישן לבית-החיים בורג'יל שבבעיר טוניס. חי כ-87 שנים. **מרבתינו:** ר' משה סלום (מח"ס 'ישמח משה'), ר' יצחק טייב (מח"ס 'ערך השולחן'),

ר' שאול הכהן מגרבה (ממנו למד את חוכמת הדקדוק). **מתלמידינו:** ר' אברהם כהן יצחקי (מח"ס 'משמרות כהונה' על הש"ס), ר' אברהם חג'אג' (מח"ס 'זרעו של אברהם'). **מספריו:** **יאבני צדק- על שולחן ערוך אורח חיים ויורה דעה.**

בספר 'שבחי הצדיקים' מובא סיפור מופלא, שאירע עם רבינו, ומעשה שהיה כך היה: בימים שלפני הכיבוש הצרפתי, מצב היהודים היה בשפל המדרגה, והיו נתונים לקלס ולביזה. **יהודי שעבר לפני מוסלמי, היה מוכה על ראשו בחוזקה רבה על לא עוול בכפו בלא חנינה וחמלה עד שזב דם היה.** על כולם עלתה שנאתו של נוכרי אחד, רב מעללים, צורר יהודים, ראש פתנים אכזר, טבח שהאטליז שלו היה ברחוב העולה לבית-הכנסת. לא עבר בו יהודי בלי שיכהו הגוי על ראשו ויקללו קללות נמרצות. היו היהודים סובלים ומבליגים.

פעם, ביום שבת קודש, עבר שם רבינו בדרכו לתפילת שחרית. ראהו הצורר ויצא מחנותו להכותו כדרכו. בהשאירו על הדוכן בחנות שור שחוט, מנותח לנתחיו. עצר הרב לרגע, נתן את עיניו בו ובחנותו והמשיך בדרכו. עוד בטרם עלה בידו להכות את הרב, **והנה הופתע לראות מרחוק, כי השור השחוט באטליז הפך לדמות אדם ואבריו תלויים.** עודנו מסתכל אנה ואנה ואינו יודע מה לעשות, עוברים ושבים ראו את המחזה וזעקות שבר פרצו מפיהם. לשמע הזעקות ניתן היה לראות שוטרים הרצים למקום. וכאשר המחזה האיום התגלה לעיניהם מיד אסרוהו בכבלי ברזל. המון העם החל לפסוע אחריהם בצעקות רבות ובמחאות קולניות: **"הנשמע כדבר האיום הזה? לשחוט אדם ולנתחו, ולמכור את בשרו במקולין לעיני הכל?"** עוברי דרך רבים הצטרפו. עד מהרה קהל רב ועצום פסע אחריהם.

קול ההמון נשמע עד בית המושל. השקיף הוא בעד החלון, וראה את ההמון הסוער. "מה אירע?", שאל. "הקצב", ענו לו, "עד היכן הגענו, לאן התדרדרנו- שוחט הוא בני אדם ומוכר את בשרם לעיני הכל". והציגו את הגופה המבותרת. נחרד המושל, כי נבלה נעשתה. קצף ואמר: **"מה תתמהמהו, הסירו את ראשו מעליו, ערפוהו וחסלו!"** והטבח זועק ובוכה: "חכו- עלילה היא, מזימה! לא רצחתי מעודי, רק שור טבחתי. לא ידעתי מי החליפו בגופת אדם. מישהו זמם להפילני!". ניכרים דברי אמת היוצאים מן הלב. "הגידה לי", שאל המושל, "מי הם שונאיך ומבקשי רעתך?"- "כל היהודים כולם", ייבב הטבח, **"איבת נצח ינטרו לי חלף איבתי, וכל יהודי העובר לפני חנותי טועם את נחת זרועי. גם היום עבר רב היהודים ליד חנותי, אך בטרם הספקתי להכותו מכה רבה- בא לי האסון!"**

"אכן נודע הדבר", אמר המושל, "לך התרפס והיכנע לפני הרב, בקש את סליחתו ומחילתו על שביקשת להכותו. אין ספק כי הקפדתו עשתה זאת! אוי לך סכל ונבל, איך מלאך ליבך לשלוח יד ברב אדיר ונורא, קדוש ונערץ! מי יתנכל ולא יפגע?". ביקש הטבח רחמים מהמושל לעכב את גזר דינו, עד שישור לבית הרב ויבקש את סליחתו. אולי יאות להסיר את קפידתו ודמות הגופה תשוב להיות פר, כשהיה. נאות המושל, והורה לשוטרים ללוות את הטבח לבית הרב. ידע הרב ברוח קודשו, שהטבח קרב ובא. ולכך הורה לנערו לעמוד בפתח ולומר, כי זה עתה סיים הרב לסעוד את סעודתו ועתה הוא נח. עמדו בהכנעה ליד הפתח עד שנאות הרב לקבלם. באו לביתו, והטבח נפל לרגליו, והתחנן על נפשו כי ימחל לפשעו ולזדונו, וישוב השור לכשהיה. ענה הרב: **"לא אמחל, עד שתקדיש את חנותך לבית-תפילה ליהודים!"** נשבע הקצב. **נאות הרב- וראה זה פלא, הנתחים שבו והיו לנתחי שור.** הורה המושל לשחרר את הקצב וביקש שיבוא הרב לפניו. כאשר הגיע הרב, המושל כיבדו בכבוד גדול. סיפר לו הרב על התעללות הגויים ביהודים, על המכות ועל הקללות שסופגים הם. **רגז המושל והעביר קול ברחבי העיר, שכל המציק ליהודים יבוא על עונשו בכל חומרת הדין, ותהי הרווחה.**

הגאון ר' ישועה עמד בראש ישיבה גדולה, שבה למדו אברכים מופלגים, שהיו למאורות בשמי היהדות. רבינו תמך בהם ביד רחבה מהקצבאות שקיבל מעשירי המדינה- מוקירי התורה ולומדיה. גדול היה כבוד התורה בעת ההיא. בין תלמידי החכמים שהסתופפו בישיבתו היה גאון שקדן ומתמיד. הרב נתן לו הקצבה שבועית של עשרים ריאל, סכום שהיה בו בכדי להתפרנס ברווח ובכבוד. **קינא בו אחד משכניו ואמר: "יושב הוא על התורה, בטל מכל מלאכה, ומתפרנס ברווחה. ואילו אני, עמל מבוקר ועד ערב, ומתפרנס בדוחק!"** מה עשה? הלך אצל הרב ואמר: "רבינו תומך באברך פלוני בסכום נכבד, היודע הוא מה נעשה בכספו?"- "החכימי ואדע", ביקש הרב. **"ראיתיו קונה ממתקים בלא קצבה, כאחד העשירים!"** אמר האיש. "כך?!", תמה הרב, "אם כן טוב עשית שסיפרת זאת. עתה אדע את אשר לפני!". שמע האיש, שדבריו עשו פרי, והלך בלב שמח.

בסוף השבוע ניגש הרב אל האברך ונתן לו שלושים ריאל. "מאי האי?" תמה. "כועס אני עליך", אמר הרב, "שלא סיפרת לי, שאתה קונה לבני ביתך ממתקים ומגדים. שכן אלו עולים בסכום כסף ניכר, ועשרים ריאל אינם מספיקים לך. לאושרי, שמעתי על כך מדורשי טובתך, והזדרזתי להעלות את קצבתך! שמח אני, שאתה קונה ממתקים לחזק את גופך, שכן התורה מתשת כוחו של אדם. ולשם מה נבראו מגדים בעולם, אם לא בעבור תלמידי חכמים אמיתיים המיתים עצמם באוהלה של תורה!". ראה השכן את האברך קונה ממתקים ביד רחבה. שאלו: "האם מספיקה לך משכורתך?". ענה: "בעבר נדחקתי מעט, אך מישהו סח לרב, שאני קונה ממתקים, והוא העלה את משכורתי!". חפו פני השכן צר העין, שביקש להזיק- ונמצא מסייע.

הגאון רבי ישועה בסיס זצ"ל: נולד בשנת ה'תקל"ג (1773) בטוניס. בליל הולדת רבינו, הלך הגאון ר' מסעוד רפאל אלפסי (שהיה רבה הראשי של תוניס) עם בנו לבית היולדת ואמר לו כי הולך הוא להקביל את נשמתו של רבינו האריז"ל (המקובל האלוקי רבינו יצחק לוריה אשכנזי זצ"ל) שהתעברה ברבינו. בשנת ה'תר"ז (1847) לאחר פטירתו של הגאון ר' דוד חיים יצחק הכהן טנוג' התמנה במקומו כרבה הראשי של תוניס. גדול היה בחכמת התורה על כל מקצועותיה **הן בחוכמת הנסתר והן בחוכמת הנגלה. התפרסם כצדיק גדול ומחולל נפלאות. מלומד בניסים.** הרביץ תורה והעמיד תלמידים רבים גדולים בתורה. שימש כדיין בבית-דינו של ר' יצחק טייב. נפטר ב-ט' טבת ה'תר"כ (1860). הערצת העם הייתה כה גדולה עד שיהודי העיר צמו יומיים ברציפות, ביום ט' בטבת וביום י' בטבת. בשנת ה'תש"ך. כמאה שנים לאחר פטירתו העבירו את עצמותיו מבית-החיים הישן לבית-החיים בורג'יל שבבעיר טוניס. חי כ-87 שנים. **מרבתינו:** ר' משה סלום (מח"ס 'ישמח משה'), ר' יצחק טייב (מח"ס 'ערך השולחן'),

ר' שאול הכהן מגרבה (ממנו למד את חוכמת הדקדוק). **מתלמידינו:** ר' אברהם כהן יצחקי (מח"ס 'משמרות כהונה' על הש"ס), ר' אברהם חג'אג' (מח"ס 'זרעו של אברהם'). **מספריו:** **יאבני צדק- על שולחן ערוך אורח חיים ויורה דעה.**

מנהג קבוע היה לו לרבי ישועה בכל שנה לקראת חג הפסח, לרכוש לו כוס חדשה ובקבוק יין מיוחד על מנת לקדש עליהם בליל הסדר, ולקיים בהם מצוות ארבע כוסות. וכדרכם של תלמידי חכמים, נהג אף לערוך מידי שנה בערב פסח סיום מסכת, על מנת שהבכורות יוכלו ליהנות מאותה סעודה ועל ידי כך יהיו פטורים מלהתענות ביום זה. לסעודת הסיום שהייתה נערכת ברוב פאר והדר היה הרב מזמין 'תזמורת', שהייתה מורכבת מיהודי אחד בשם 'בססי', שהיה מתפרנס מניגון שירה ופיוט בחתונות ובשמחות של יהודי העיר. נגן זה נענה בשמחה להזמנתו של הרב, והיה מנעים לבאי סעודת המצווה, שהתקיימה בביתו של הרב, מנעימות זמירותיו.

לבססי זה היה תחביב מיוחד: הוא היה אוסף בביתו כוסות זכוכית למיניהן, ובמשך השנים הצטבר בביתו אוסף של עשרות רבות של כוסות זכוכית, אוסף המורכב מסוגים וגדלים שונים. משנודע לרבי ישועה על תחביבו זה של הנגן, **ביקש ממנו באחת השנים להביא לו כוס זכוכית נאה לליל הסדר, על מנת שיוכל לקיים את מנהגו לקדש בכל שנה על כוס חדשה.**

מששמע בססי את בקשתו של הרב, התייחס אליה בכבוד ראש וראה בכך כבוד גדול לספק לרב את הכוס המיוחדת לליל הסדר. מיד שכר סבל, וביקשו להביא לבית הרב את כל אוסף כוסות הזכוכית שהיו ברשותו. כשראה הרב את האוסף הגדול של הכוסות המיוחדות, שמח שמחה גדולה על כך שיוכל לקיים את מנהגו השנה בהידור, ובחר לו כוס נאה ומשובחת מהמבחר העצום. בתמורה, העניק לבעל הכוס את הכוס שהשתמש בה בליל הסדר אשתקד. **תוך כדי נתינה, ציווה עליו הרב שישמור על הכוס שהעניק לו כהלכה.** בססי זה עשה כמצות הרב, ושמר את הכוס שקיבל ממנו במקום מיוחד על מנת שתשמר כראוי.

לאחר כמה שנים נפטר לבית עולמו רבי ישועה בסיס, ולאחר מכן פרצה בטוניס מחלת דבר קשה, אשר פגעה ברבים מבני העיר, ורבים חללים הפילה. באחד הלילות שבתקופת המגיפה בא רבי ישועה בחלום לבססי הנגן, וציווה עליו: **"כעת הגיע הזמן שתוציא את כוס הזכוכית שהענקתי לך, ותתלה אותה על אחד מקירות ביתך, ואם תעשה כך, מובטח אתה כי לא יאונה לך ולבני ביתך כל רע."** עוד באמצע הלילה קם הנגן ממיטתו, ועשה ככל אשר ציווה הרב בחלום, ואכן בביתו של בססי לא פגעה המגיפה, ואף אחד מבני ביתו אפילו לא חלה בשעת המגיפה. ומשנפוצה השמועה בין יהודי העיר על אותה כוס פלא, השתמשו בה יהודים נוספים, ואף עליהם פסחה המגיפה הנוראה.

במשך השנים שלאחר מכן, נהפכה הכוס למעין קמע. חולה שחלה, תלו את הכוס ליד מיטתו ונתרפא מיד. אשה המקשה ללדת, היו מניחים את הכוס במיטתה, ובזכותה עברה את הלידה בשלום. כך עברה הכוס מיד ליד, ושמרו עליה כבבת עינם שלא תאבד ולא תישבר, על מנת שתוכל להמשיך ולחולל פלאות בקרב יהודי העיר במשך הדורות.

הרב נהג מידי ליל שבת, לאחר סיום התפילה, לעבור בדרך לביתו בביתה של אימו, לנשק את ידיה ולאחל לה שבת שלום. באחד מלילות השבת הקור היה עז וגשם כבד ביותר ניתך ארצה. הגאון לא ויתר והלך כמידי שבת לביתה של אימו. כשהגיע לבית לא שמע את הקולות הרגילים של סידור השולחן, והבין כי כנראה אימו נרדמה. **היות וחשש שפתיחת הדלת תעיר את אימו, ולוותר על הביקור לא רצה, נשאר עומד בגשם השוטף וביקור העז שעה ארוכה, עד ששמע את אימו קמה ועורכת את השולחן, ורק אז נכנס לבית כשהוא רטוב עד לשד עצמותיו.**

על כוחו של הרב כמחולל נסים ונפלאות ועל בקיאותו בחוכמת הח"ן יעיד הסיפור המופלא הבא: פעם אחת בא מכשף ערבי לעיר טוניס, והיה מראה ניסים ונפלאות באחיזת עיניים. **המונים רבים התקהלו לראות את המכשף, שהיה שוחט אדם אחד וחוזר "ומחיהו" על ידי כישוף.** היות וקבע את מושבו בסמוך לבית-הכנסת, יהודים רבים שעשו את דרכם להתפלל, מצאו את עצמם מסתופפים מסביב לאותו מכשף וצופים במעשיו.

כאשר ראה כך הרב ישועה בסיס, שלח את משרתו וביקש ממנו לומר למכשף להעתיק את מקומו למקום אחר. המשרת הלך- אולם המכשף סירב. הרב שלח בשנית את המשרת תוך שהוא מזהירו לבל יוסיף באיוולתו- אולם המכשף לא שת לבו גם לזאת, ואף ביזה את רבנו. מה עשה? שלח את המשרת שלו בשלישית, וביקשו לעמוד מרחוק ולהזכיר אותיות אלפא ביתא למפרע (תשר"ק צפע"ס) כמה פעמים. בכוח אותיות אלו התבטל כוחו של אותו מכשף. **ואת מי ששחט- לא הצליח להחיותו ואשר שכב לא יוסיף קום.** כאשר ראה זאת הציבור, מיד קמו עליו ויתנווהו בבית-המאסר, כן יאבדו כל אויבי ישראל.

אם ראשונים כמלאכים - הצדיק הרב יצחק סבאג זצ"ל

הצדיק הקדוש הרב יצחק סבאג זצ"ל המכונה 'פחד יצחק' - נולד בשנת ה'תרמ"ח (1888) במקנס שבמרוקו. מגיל צעיר התגלה כישורו כעילוי, ונודע כגאון בתורה. במשך השנים בהן חי במרוקו, התגורר ברח' 'דרב אל-גנדור' שבמקנס. את מגוריו חלק את עם אחיו, ר' משה ומשפחתו. במקנס שימש כדיין, ראש ישיבת 'כתר תורה' ולאחר מכן כר"מ בישיבת חב"ד בעיר. הוציא תחת ידיו פסקי הלכה רבים, והסמיך רבים לרבנות.

בנוסף לפועלו, שימש בהתנדבות גם כיו"ר ארגון 'ביקור חולים' שייסד הרב רפאל ברוך טולדנו, אשר סייע לעניים לקבל שירותי רפואה ללא תשלום. בשנת ה'תשכ"ה (1965) עלה לישראל עם אשתו ושתי בנותיו (בנו ר' יעקב החליט להגר לצרפת). כשעלה לישראל קבע את מקום מגוריו בטירת כרמל. שם הקים את ישיבת 'אוהל יצחק'. כל חייו היווה סמל לצניעות וענווה, ביתו היה ללא סממן של מותרות, ודאגתו לתלמידיו הייתה חשובה לו מכול. לא אכל בשר ולא שתה יין. סירב בתוקף לקבל משרה בעלת שררה, ואף נענה בשלילה למשרת הרב הראשי לטירת כרמל, וכל זאת במטרה להקדיש את חייו ללימוד תורה. גאון. נפטר ב-י' בטבת ה'תשל"א (1971). חי כ-83 שנים. ציונו בטירת כרמל.

אביו: ר' יוסף (שימש כגזבר הקהילה היהודית בעיר). **אימו:** מרת שמחה. **אשתו:** מרת דונה בן עטר. **מרבתי:** הגאונים ר' חיים ברדוגו, ר' שלמה טולדנו. **מתלמידי:** הגאון ר' שלום משאש (כיהן כרבה הראשי של מרוקו ורבה הראשי הספרדי של ירושלים), הגאון ר' יהודה כהן. **מילדי:** שבעה ילדים נולדו לצדיק- אהרון (נפטר בגיל עשר), מרת מזל (נפטרה משחפת- היא ועוד שתי אחיותיה), ר' יעקב. **מספרי:** **אהל יצחק**- עזרה לוסופר, הלכות וחיידושים.

○ יפר תלמידו, הגאון הרב שלום משאש זצ"ל (רבה הראשי של מרוקו ורבה הראשי הספרדי של ירושלים) בדברי ההספד על רבו ומורו: מעולם לא נהנה מן העולם הזה באכילה ושתייה. לא אכל בשר ולא שתה יין, רק דגים קטנים של הנהר שאינם שמנים. היה חרד וקנאי על התורה והמצוות, והיה משקיף על כל הנעשה בעיר, ואם היה רואה חלילה דבר שאינו הולך לרוחו, היה מתחזק ונכנס אצל הרבנים לספר להם. ולחזק ולעודד אותם, ולהעיר אותם כדי לתקן המצב. אהב תלמידיו כגופו, העניק להם גם מאכל ומשתה. מעולם לא נהנה מכבוד תורתו, הכל עשה בחינם, כמה פעמים רציתי לתת לו איזה מתנה מחלוקא דרבנן, היה אומר לי: **"תלך לחלק אותה לעניים"**, גם את בגדיו לא שינה, ולא לבש בגדי חוכמה, רק הלך כאחד העם הפשוטים.

עסק בגמילות חסדים, והוא אחד ממיסדי חברת 'ביקור חולים' בעיר מולדתו, אשר עבד בה במרץ הרבה שנים. תפילותיו זכות וברות, אף שכל לימודו בש"ס היה בעל פה, כי היו עיניו טרוטות. גדולי הדור העריצוהו. הרב הגאון הגדול, שהיה רב ראשי ואב ביה"ד הרב יהושע בירדוגו זצ"ל, חלק לו כבוד והיה נמלך עמו, וסומך על דבריו.

חריפותו היה מופלאה ביותר. כאשר היינו מגיעים לדיבור תוספות קשה להבנה, היה מצווה לחזור על הלשון, פעמיים ושלוש, ואם לאחר מכן בכל זאת לא הגיע לפירוש המסבר את האוזן, אז לקח את הספר בידו והעבירו על עינו למספר רגעים.

ותיכף מפרש ואומר: "צריך לדעת שבאותה גמרא שממנה הקשה התוס' כתוב כך וכך, ולפי זה יובנו דברי התוספות בקלות". לאחר מכן אנו התלמידים היינו הולכים לפתוח את אותה גמרא ומוצאים כי כל מה שאמר רבינו נכון בדיוק רב.

פעם אחת היינו עוסקים באיזה סוגיא חמורה. תוך כדי זה הגיע אחד וביקש לשוחח עם הרב בפתח בית-המדרש. המשכנו לנסות ולהבין את הסוגיא, אולם לא הבנו כלום. בינתיים בא הרב הראשי וראב"ד של העיר.

ביקשנו את עזרתו בהבנת הסוגיא וגם הוא נכנס במבוכה, ולא עלה בידו. כאשר סיים רבינו את שיחתו, חזר לבית-המדרש. והצדיק פירש את הדברים בפשיטות, ולא היו לנו קושיות והכל עבר בקלות. באופן שהיה שריד ודוגמא יחידה ונפלאה, משיירי כנסת הגדולה.

תלמידיו העידו כי היה גאון בתורה. תלמידו הקרוב, הרב יהודה כהן כתב בהקדמה לספרו: אחד מגאוני אשכנז שנשא ונתן עימו בהלכה אמר בזו הלשון: **'זאת מרגלית יקרה שאין למצוא הרבה כמוה בעולם התלמוד'**.

ל צדיק נולדו שבעה ילדים אולם ניסיונות רבים עברו עליו בחייו. על בנו הבכור, אהרון, מסופר כי בהיותו כבן תשע שנים בלבד היה גאון ובקיא בתורה וקיבל את הכינוי 'רב'. רבנים שונים מכל רחבי מרוקו, עשו את דרכם למקנס כדי להתרשם מ'ילד הפלא'. אולם בהיותו כבן עשר שנים בלבד נפטר ממחלת השחפת. בנוסף לזאת שלוש מבנותיו חלו אף הן במחלת השחפת ול"ע נפטרו. (הצדיק גידל בביתו את ארבע בנותיה היתומות של בתו, מרת מזל עד לנישואיהן) וקיבל את הכול באהבה.

האדמו"ר הרב אברהם אבא ליפּר מפיטסבורג זצ"ל- נולד ב-י"ח כסליו ה'תרע"ח (1917) בקרולי (רומניה). בילדותו עבר עם משפחתו להתגורר בפיטסבורג (פנסילבניה-ארה"ב). ובשנת ה'תר"ץ (1929) נסע יחד עם אחיו ללמוד בראחוב, לאחר 4 שנות לימודים קיבל הסמכה לרבנות ועבר לישיבת סקלהיד. בשנת ה'תרצ"ז (1936) התארס, אולם החתונה התעכבה זמן רב, כדי שרבי יוסף, אביו- יוכל לבוא מארצות הברית. בשנת ה'תרצ"ט כשהחלו רוחות המלחמה התחתן ללא נוכחות אביו בעיירה צ'רנוביץ שברומניה מקום מגורי חמיו.

כ-8 שנים נסמך על שולחן חותנו ומונה ע"י לרב ביה"כ הגדול בעיר. שני אחיו ובנו בן השש (חיים) הי"ד נרצחו בשואה ובחסידי שמיים ניצל בניסי ניסים. בשנת ה'תש"ח (1947) חזר לארה"ב והתגורר בבית אביו כשנה. בשנת ה'תש"י (1949) עבר להתגורר בניו-יורק (ארה"ב) שם הקים בית-מדרש וקהל רב הסתופף בצילו. לאחר פטירת אביו באדר ה'תשכ"ו (1966) החל לכהן במקומו כאדמו"ר בעיר פיטסבורג. בשנת ה'תשכ"ט (1969) ל"ע שכל את בנו ר' יצחק אייזיק (חתן ר' ישראל אריה זלמנוביץ רבה של עכו) ובשנת ה'תש"ל (1970) עלה לארץ ישראל, התגורר בעיר אשדוד והקים מוסדות תורה וחסד. **מלומד בניסים**. נפטר בפתאומיות בעשרה בטבת ה'תש"ן (1990). חי כ-73 שנים. ציונו בהר המנוחות שבירושלים. בנו רבי מרדכי ישכר בער הוכתר למלא את מקומו.

אביו: אדמו"ר ר' יוסף. **סבא:** ר' ישכר בער מסאטמאר (מצד אביו), ר' אברהם אבא מיזנר (מצד אימו). **אשתו:** מרת רחל (בתו של קרובו רבי "האדמו"ר הזקן מנדבורג"). **אחיו:** יצחק אייזיק, ר' ישכר בער ור' מרדכי. **אחיותיו:** מרת חיה (נישאה לר' אברהם טברסקי) ומרת לאה הינדא (נישאה לר' שלמה מהורניסטייפול). **בניו:** חיים, ר' יצחק אייזיק והאדמו"ר ר' מרדכי. **חתניו:** ר' גרשון פרל (רב ביה"כ "זכר יצחק"), ר' דב צבי קרייזווירט (בן ר' חיים) ור' דוד שפיגל (מאוסטרובה-קאלושין ארה"ב). **מרבתי:** ר' יהודה סג"ל רוזנר (בעל "אמרי יהודה"), ר' שלמה זלמן פרידמן (אב"ד ראחוב). **מספריו:** יאמונת אברהם.

רבינו נודע כבעל מופת. השתמש בקמיעות, החלפת השמות ועוד כדי להושיע את הנצרכים. פעם איבד זקן בן תשעים את ראייתו, והרופאים אמרו, שהסיבה היא זקנותו המופלגת. נתן הצדיק לבני המשפחה שתי חבילות של נרות, שידליקו בבית האיש. **כססיימו להשתמש בחבילה הראשונה, נפקחה עין אחת וראה, וכן אירע עם העין השנייה.**

כשהגיע הרבי לבגליה היה עסוק בתפילות, לימוד או קיבל אנשים שבאו לעצה ולברכה. מאחר שלא היה בקו הבריאות (בלשון המעטה), הנסיעה לחו"ל הייתה בעבורו מסירות נפש. חסידיו חשבו להפגישו עם פרופסור, אשר פיתח את שיטת ה'מיקרוביטיקה' ועומד היום בראש תורת ריפוי זה. בין תלמידיו של הפרופ' היו בני הזוג לנדא מבלגיה, שהיו מחסידי האדמו"ר. האשה למדה שנים רבות את תורת הריפוי הנזכרת, השתלמה בזה ואף פתחה קליניקה, ונחשבה לאחת הבכירות מבין תלמידיו של הפרופ'.

פנו אליהם משמשי הרבי, בבקשה, אם יוכלו לתאם מועד בו יפגשו הפרופ' והרבי, כדי שהוא יקבע את הדיאגנוזה ודרך הטיפול. להיפגש עם הפרופ' הייתה משימה לא קלה, הלה היה טרוד בהרצאות ברחבי העולם, ניהל קליניקה ואף עמד בראש ביה"ס להשתלמות בתורת המיקרוביטיקה. מספר מזכירים ניהלו את סדר יומו, וכדי לקבוע תור היה צריך להמתין מס' חודשים. צריך לקרות נס, שהרבי יתקבל אצלו בימים הספורים, שבהם ישנה בבלגיה. משמים סובבו, ובאותו יום פגשו הזוג את הפרופ' בחנות באנטוורפן, דבר שמעולם לא קרה. הם העלו בפניו את בקשתם: "הגיע לכאן אדם קדוש, הסובל מבעיות רבות בגופו ומבקשים מהפרופ', שבצעד חריג יסכים לראות את הצדיק".

בתחילה התחמק מהבקשה והשיב "תדברו עם המזכירים, איני יודע, מה סדר יומי". הם לחצו עליו, ולאחר הפצרות הסכים לקבלו באותו יום אחה"צ, לפני שהוא טס להרצאה בשוויץ. בני הזוג הודו לו והוסיפו לבקש, שיואיל הוא לבוא לרבי, מאחר שזה מאמץ קשה מידי עבורו. כששמע את הבקשה, חזר בו הפרופ', לא הוא זה שילך לפציינטיים, הם שצרכים להגיע אליו. הם שבו והפצירו. לאחר שכנועים לא מעטים, השתכנע גם לזאת, הוא ביקש את הכתובת המדוייקת ובשעה 4 אחה"צ הוא יעשה מאמץ להופיע. שמחתם הרקיעה שחקים.

לפני השעה 4, שלחו את הקבוצה, שבאה עם הרבי, ובדירה נותרו הרבנית ובני הזוג. הרב ישב בחדרו ולמד. בני הזוג המתינו בחוץ ואכן כעבור מס' דקות מכונית הדורה נעצרה בכניסה לבניין. בני הזוג קיבלו את הפרופ'. הלה נכנס לחדר הרבי. בתחילה שוחחו ולאחר מכן הוציא מכשירים והחל בבדיקה. הביט בגלגלי העין, בציפורני ידיו ורגליו. כשסיים את הבדיקה, הראה סימני תמיהה והחליט לבצע את הבדיקות שנית, ואז הניח את המכשירים, ובקול נרגש אמר: "מעולם לא נתקלתי בדבר שכזה! כשאני בודק אדם, רואה אני את מצבו הפיזיולוגי באופן הברור ביותר, בנוסף בבדיקה אני עומד על מצבו המנטלי, דהיינו על מצב רוחו, השמחה, ההתלהבות וכו'. במקרה זה אני רואה אדם עם בעיות בכל אבריו: בדם, בעור, במערכת העיכול, בעיות קשות בלב ואיפה לא? אך במקביל כל איבריו **משפריצים שמחה ומרץ נעורים**. אלפי אנשים בדקתי בחיי, וזו הפעם הראשונה שאני נתקל בתופעה כה **סותרת**: מצד אחד גוף שבור ומפורק, ומצד שני שמחה ברמה כה גבוהה". הוא רשם את דרכי הטיפול ובמקום לגבות תשלום ביקש: "**מאדם פלאי שכזה אני מבקש ברכה**".

לאחר כשנה, עזבו בני הזוג ועלו לארץ. בכל שנה היו מתקשרים לפרופ' לאחל לו שנה טובה, בריאות והצלחה, והלה היה מתעניין בשלום הצדיק, וביקש להזכירו לברכה, וחזר, שמעולם לא פגש באדם פלאי שכזה. שנה אחת, לאחר שהתקשרו, התעניין הפרופ' בשלום הצדיק, השיבו באנחה, כי הוא נפטר. כעבור דקה ארוכה של שתיקה אמר: "ירדה לי דמעה, הוא היה צדיק ומיוחד, לא ראיתי דבר כזה מעולם".

חכם הרב משה יחזקאל צאלח זצ"ל - נולד בערך בשנת ה'תרנ"ד (1894) בבגדאד. בהיותו עלם צעיר לימים השקיע את ראשו ורובו בעולם התורה. ניכר כי לגדולות נוצר. בתחילת דרכו למד בישיבת 'תומכי תורה'. כשהיה בן שבע-עשרה שנים הוסמך להוראה על ידי גדולי חכמי בגדאד. למד בבית-המדרש 'בית זלכה'. עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה גויס רבינו בכח על ידי השלטונות ונשלח לשדה הקרב ללא תנאים בסיסיים וללא הכשרה מינימאלית וראה ניסים גלויים. לאחר חמש שנים חזר לבגדאד. מיד לאחר מכן פרצה מחלת המלריה. רבינו הגיע עד שערי מוות ובחסידי שמיים התרפא לאחר שני ניתוחים. בהמשך התמנה לשמש אחד מראשי הישיבות בבית-המדרש 'בית זלכה'. בשנת ה'תש"ד (1944) עבר ללמד בבית-המדרש 'מנדאני'. רבינו הדריך את הרבנים ואת התלמידים וזכה להגדיל את מספר התלמידים ל-780.

נישא לראשונה בשנת ה'תר"פ (1920). לאחר שהמתין 28 שנים בהם שבהם לא זכו לפרי בטן למרות תפילותיו הרבות נאלץ לגרש אותה ובשנת ה'תש"ח (1948) נישא בשנית. בשנת ה'תשי"א (1951) עלה לארץ עם אשתו ושני ילדיו. בתחילה נשלחו למעברה 'עין שמר'. שנה לאחר מכן הגיעה משלחת מטעם יהדות בבל וביקשו מרבינו לשמש כרבה של מעברה 'נחלת יהודה'. רבינו הסכים על אף החיים הקשים במעברה בפחונים ושם הרביץ תורה ברבים. דאג לבניית בית-הכנסת אליהו הנביא. שימש כרבה של מעברה 'נחלת יהודה' וכרב בית-הכנסת עד יומו האחרון. משכורתו הדלה לא הספיקה ורבינו נאלץ לבקש סיוע מלשכת הסעד. על אף מצבו הגשמי פיזר ביד רחבה וארגוני צדקה וחסד וישיבות פנו אליו רבות לבקשה עזרה. הסתפק במועט בבית קט וצנוע. בספריו נמצאו קבלות של תרומות לארגוני צדקה מכל הארץ. דקדק במצוות הכנסת אורחים. ענוותן. הסתיר את כתיבת חידושי תורתו. ידע את מועד פטירתו. נפטר ב-י' טבת ה'תשכ"ו (1966). חי כ-72 שנים. ציונו בבית-העלמין שיכון גורדון בראשון לציון. על שמו נקראה ישיבת 'הרב משה יחזקאל אלצאייג'. וכן הרחוב שבו התגורר נקרא 'רחוב הרב משה צאלח'. גם כיום המתפללים על ציונו זוכים לראות ישועות.

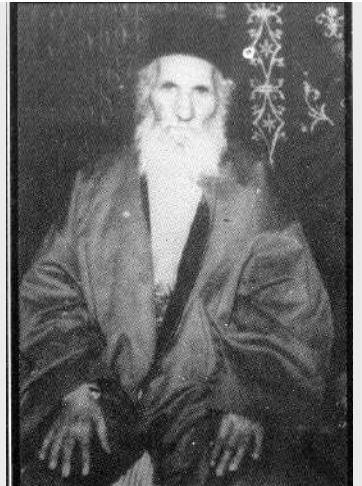
אביו: חכם הרב יחזקאל (עבד לפרנסתו כצורף. היה בקי בש"ס ומפרשיו וכן היה מקובל). **סבא (מצד האב):** חכם הרב צאלח. **אימו:** מרת תפאחה (אחינית חכם באשי ר' אברהם הילל, חכם ר' יחזקאל הלוי אל ואכיל וחכם באשי ר' יצחק שלמה מגל"ד). **סבא (מצד האם):** חכם הרב מאיר חורש. **נשותיו:** מרת רג'ינה (זיווג ראשון. נישאו בשנת ה'תר"פ-1920. בת ר' משה מזרחי), מרת נזימה (זיווג שני. נישאו בשנת ה'תש"ח-1948. בת ר' פינחס). **ילדיו (מזיווג שני):** ר' יחזקאל, ר' פנחס, ר' אברהם, ר' יצחק, מרת שמחה, מרת שושנה ומרת רחל. **מרבתינו:** אביו, המקובל חכם ר' יחזקאל, המקובל חכם ר' יהודה פתיה (היה רבו המובהק), המקובל חכם ר' שמעון אגסי. **מתלמידינו:** הגאון המקובל הרב יוסף זליכה (רבה של פרס כץ). **מספריו:** יפני משה- על התורה בדרך הפשט **ויקהל משה**- על התורה בדרך הפרד"ס **יבגדי ישע**- על הנ"ך **מוליך לימין משה**- פירוש על הש"ס **יוגד משה**- על אגדות הש"ס **ישמח משה**- מצוות וענייני הנישואין **ויסתר משה**- על הזוהר הקדוש ותיקוני הזוהר **ימשרת משה**- על האידרות רבא וזוטא ופירוש על יין הרקח **ימילי דחסידותא**- על ספר חסידים **יערך לחם**- פלפול על הש"ס ומדרשים וספרי קבלה. בנוסף כתב פיוטים רבים.

○ יפירה אחותו רוזה, שפעם אחת עברה בשוק בבגדאד וראתה שם את אחיה חכם משה, ודיברה עימו במשך עשרים דקות. בערב הגיעה אליו ואמרה לו שרוצה להמשיך לדבר איתו בהקשר למה שדיברו היום בשוק. רבינו שאל: "מתי דיברת איתי" לרגע היה קשה להבין את כוונתו והיא ענתה: "היום דיברנו בשוק במשך עשרים דקות". לתדהמתה השיב רבינו: "אה, זאת את היית!!". היא נותרה מסומרת במקומה ותפסה שפשוט דיברה עמו עשרים דקות בלי שאחיה חכם משה הסתכל עליה כלל ולא ידע שהיא אחותו וזאת משום ששמר על עינו הקדושות.

באחד מימי ראש השנה לאחר פטירתו רבינו התפלל בנו בבית הכנסת 'אליהו הנביא' שהקים אביו. באמצע החג התפתח ויכוח בין המתפללים לגבאי בית הכנסת. במוצאי החג התקשר בנו של רבינו לאחותו שמתגוררת בצד השני של הארץ ושאל בשלומה. היא בתשובה שאלה אותו: "מה קרה היום בבית הכנסת?". הוא ענה: "למה את שואלת?". ואז היא מספרת לו שחלמה בלילה שאביה בא אליה והביא לה דף שכתוב בו את ישרותם של גבאי בית הכנסת ומורה לה לתלות אותו על פתח בית הכנסת. כששמע זאת בנו התרגש לראות שאביו שומר על שלום בית הכנסת שהקים גם לאחר פטירתו. בנו רץ לגבאי בית הכנסת לספר לו שמשמיים הודיעו על כשרותו וישרותו.

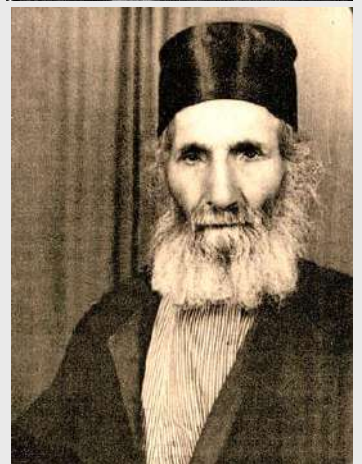
אחד משכניו של רבינו קיבל אירוע מוחי ל"ע. הוא הובהל לטיפול נמרץ בביה"ח. הרופאים אמרו שיש לו חיידק במוח, ובנוסף לאירוע מוחי והתקף לב שעבר- שעותיו ספורות. בנו שהתגורר בחו"ל שהה באותה עת בירושלים. כששמע זאת הרגיש דחף ללכת להתפלל בקבר רבינו והוא הלך לבית העלמין, השתטח והתפלל לרפואת אביו שלדברי הרופאים נותרו לו שעות בודדות. כשחזר לביתו נדרם. בחלומו ראה את רבינו בא אליו ואמר לו: "ישועת ה' כהרף עין. אל תדאג" ונעלם. הבן נסער קם משנתו. בדיוק באותו רגע צלצל הטלפון ואמו הודיעה לו שעכשיו אמרו הרופאים שמצב אביו השתפר. מאותו רגע מצבו הלך והשתפר כליל. כשקם ממיטתו שאל את בנו: "היית בקבר של חכם משה?". בנו בתחילה סירב לספר לאביו, אבל לאחר שאלות חוזרות נשנות הודה שהלך לקבר של רבינו. סיפר אביו שבאותו הרגע שהלך לבית עלמין, ראה ששמים אותו על משטח משיש שבו רוחצים את המתים ל"ע וכולו מלא דם. לידו ראה מלאכים והנה עומדים להכריז עליו שהוא מת ח". פתאום ראה את חכם משה מגיע ואמר לו "ישועת ה' כהרף עין" פסוק שלפני כן לא הכיר אותו כלל, ואז שלף אותו משם וסיפר לו שבנו הלך להתפלל על קברו... (החומר והסיפורים מעובדים מתוך ספרו 'האיש משה' באדיבות נכדו ר' אברהם דוד)

המקובל רבי יהושע שרבאני זצ"ל: נולד בשנת תרל"ח (1878) בבגדד (עירק). **מזקני המקובלים.** מחכמי בבל. בצעירותו למד תורה בבית-מדרש בית-זילכא יחד עם חכמי ורבי בבל. ממקורבי ומבאי ביתו של הרה"ג המקובל חכם רבי יוסף חיים זצ"ל. עלה לארץ ישראל בשנת תר"ס (1900) לאחר נישואיו והתיישב בירושלים. בירושלים למד בישיבת המקובלים 'רחובות הנהר'.

נהג לעסוק בתורת הקבלה ולחיות חיים של קדושה, בפרישות וסיגופים ובתעניות כדי לזכך את נפשו. עפ"י עדות הרה"ג בן ציון אבא שאול זצ"ל (שהיה בעל נכדתו), למד רבינו בישיבת ת"ח שהיו **לומדים ברציפות ממוצאי שבת עד ערב שבת שאחריו**, ורק אז היו חוזרים לבתיהם לכבוד השבת. לאחר מספר שנים ייסד יחד עם הרה"ג יעקב חיים סופר זצ"ל ('כף החיים') והרה"ג יחזקאל עזרא הלוי זצ"ל את ישיבת "שושנים לדוד". כיהן כרב בשכונת בקעה בירושלים.

בימי השובבי"ם היה מתענה תענית הפסקה (דהיינו ממוצאי שבת עד ליום שישי לאחר מכן). ידוע בקרב גדולי ירושלים בכח תפילותיו וברכותיו. **נהג להתפלל על הפרט ועל הכלל ועזר לאנשים רבים.** נפטר בשבת קודש י"א טבת תשל"ב (1972). חי כ-94 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים (סמוך לציונו של ר' יעקב חיים סופר).

אביו: ר' יצחק. **אמו:** מרת עזיזה. **בניו:** ר' דוד, ר' יוסף, ר' שאול ור' שלמה. **רבותיו:** ר' יוסף חיים, ר' שמעון אגסי ור' חיים שאול דוויק הכהן.

חברותא: ר' שלמאן אליהו. **חיבוריו:** יחיבר על מסכת ביצה- אולם החיבור אבד בבגדד.

מסופר כי אחר פטירת המקובל ר' אברהם עדס, שתפילותיו עשו פירות תמיד ולא הושבו ריקם, היה הגאון ר' עזרא עטיה דואג בלבו, למי יפנו מעכשיו, מי יוכל לעתיר בעדם, וגילו לו בחלום: **"לכו אל ר' יהושע שרבאני אשר נפתחו שערי שמיים לתפילותיו"**.

בספר 'אורח צדיקים' מובא כי בתקופת שלטון התורכי בארץ, גזר מושל העיר לפנות חלקים משכונת "בית ישראל" מתושביה כדי להפוך את האזור לשטח צבאי. תושבי המקום, וביניהם הרבה תלמידי חכמים וצדיקים ראו בדבר גזרה קשה בכך שיאלצו לגלות לשכונות מרוחקות ולהתנתק מאוירת חיי תורה וקדושה ששררה בשכונת בית-ישראל.

בצר להם פנו לר' יהושע בבקשה שיבטל את הגזרה על ידי שיעטיר בתפילותיו כלפי שמיא. רבי יהושע נאות לכך וביקש להודיע שביום פלוני יתאספו הקהל בביה"כ לביטול הגזרה. כשהתאסף הציבור בבית-הכנסת, ניגש הצדיק לפני התיבה והחל לומר עימם את תפילת 'והוא רחום' מתוך התחנון הנאמר בימי שני וחמישי. זמן קצר לאחר שסיימו תפילה זו, ירד הרב מהתיבה ופנה ללכת לדרכו.

נדהמו הקהל, שהרי חשבו כי מצפה להם יום ארוך של תיקונים ותפילות. אל מול פני הקהל פנה אליהם הרב ואמר: **"אל תדאגו. הגזרה כבר בוטלה!"**. לא חלפו ימים אחדים, והנה נודע כי **אותו מושל רשע שגזר את הגזרה התנגש חזיתית בקיר ונמחץ למוות ברכבו החדש, בזמן שלמד לנהוג. בכך בטלה הגזרה וירד העניין מעל הפרק.**

בתקופת מלחמת ששת הימים, חכם יהושע היה גר בשכונת בקעה, ובנו היה גר בשכונת זיכרון משה, וכל אחד דאג לשלמו של השני. בנו שידע שאביו ודאי דואג לשלמו, משום כך למחרת ההפגזות מיד נסע לבקעה לבקרו, כשבנו נכנס לפתח הבית אמר לו אביו: **"גילו לי בחלום שאתה תבוא אליי היום, ברוך הבא!"**.

מין הרה"ג עובדיה יוסף זצ"ל סיפר שפעם אחת בא לכותל המערבי ביום שישי בזמן השובבי"ם להתפלל, ומצא שם את ר' יהושע, וכשראה ר' יהושע את הרב, בענוותנותו ניגש אל הרב וביקש שיברך אותו. אמר לו הרב עובדיה: **"כבודו יברך אותי, שאתה נמצא שבוע ימים בצום ובסיגופים"**. שכן כך הייתה דרכו של הרב בזמן שובבי"ם.

באחת הפעמים, כשהיה בבית-הכנסת "אור החיים" בעיר העתיקה, **התבודד עם בוראו והתפלל שיעזור לו לתת אוכל לעולליו, מפאת שמצבו היה דחוק ביותר.** בהיותו סגור בחצר בית-הכנסת, נשען על מצחו, והנה רואה הוא אדם שלא מכירו, פותח את דלת החצר, נכנס ושם לו כסף בידו ויוצא ונעלם, האם היה זה אליהו הנביא?

סיפר רבינו אליהו פנחסי על סיפר ששמע ממו"ר אביו, הרה"ג שמואל פנחסי ששמע מפי הרב שרבאני זצ"ל: באחד הימים נפוצה שמועה בין האברכים שהגאון החכם ר' יוסף חיים זצ"ל בכל מוצאי שבת זוכה לגילוי אליהו הנביא ולומד עמו, ולכן היה מסתגר בחדרו בעליה לבלי יוצא ובא, והיה כותב שם את חידושו. **החליטו האברכים לברר אם יש אמת בשמועה**, וסיכמו ביניהם לשלוח את ר' יהושע שהיה נער והיה מבאי ביתו של הגאון (שזכה להיכנס לגאון בכל עת שיחפוץ, ללא צורך לבקש רשות תחילה).

מצויד בקושיא חזקה, ויזרזוהו לילך אצלו במוצאי שבת ולהיכנס אצלו ישר בלא הודעה מוקדמת כדי שיזכה להציץ ולראות פני אליהו הנביא. הלך ר' יהושע וכשהגיע אל העלייה טיפס במהירות, בעודו במדרגות, יצא ר' יוסף חיים מתוך חדרו ואומר: **"באשר לקושיה הזו והזו התירוץ הוא כזה וכזה"**. וישלחהו ולא אפשר בידו לראות את המתרחש בחדרו.

הגאון הרב יהושע הורביץ זצ"ל מדז'יקוב - נולד ב-ט"ו באדר ה'תר"ח (שושן פורים 1848). כבר בילדותו נתפרסם שמו כעילוי נפלא וחרף עצום. התכתב עם גאוני דורו בגיל צעיר. חונן בתפיסה מהירה ונדירה. גאון בתורה. בשנת ה'תרכ"ו (1866) בהיותו כבן שמונה עשרה התמנה על ידי אביו לרב העיר דז'יקוב ובגיל זה סיים את חיבורו הראשון "עמק הלכה", שנתקבל בהערכה ובהתפעלות גדולה אצל גדולי הדור. לאחר הסתלקות אביו מילא את מקומו באדמור"ת והחל להנהיג את עדת צאן מרעיתו.

אלפים נהרו אליו להתברך מפיו וליהנות ממנו עצה ותושיה. **רבים פנו אליו ונושעו. ענוותן מופלא. סלד מן הכבוד. בעל רוח-הקדוש.** בשנת ה'תרס"ט (1909) הכתיר את בנו יחידו הרה"ק רבי אלטר יחזקאל אליהו הי"ד לאב"ד בדז'יקוב (שנרצח בשואה), כשהוא מתמסר ביתר שאת בהנהגת הכלל. היה בעל תפילה ובעל מנגן נפלא ורבים באו לשמוע בקול שוועת שיח ערב. נפטר בשב"ק פרשת ויגש י"א בטבת ה'תרע"ג (1913). ציונו באוהל אדמור"י דז'יקוב שבפולין על יד אביו הקדוש. חי כ-65 שנים.

סבא: ר' אליעזר. **אביו:** ר' מאיר (ה"אמרי נועם"). **אמו:** מרת דבורה פיעצליס. **אשתו:** בת ר' לייבוש רייך מרישא. **מרבותיו:** אביו, ר' מאיר. **בנותיו:** מרת שרה (נישאה לר' מנשה אייכנשטיין, ראב"ד ריישא), מרת פערל (נישאה לר' עמנואל וולטפרייד השני מפשדורז-לודז'), מרת יהודית (נישאה לר' פנחס נתן סאפרין מקומרנה-נאנאש), מרת בינה (נישאה לר' דוד שפירא מבוקווסק). **בנו:** ר' אלטר יחזקאל אליהו הי"ד (אב"ד בדז'יקוב-נישא עם בת דודו, ר' ישראל הגר מויז'ניץ). **מספריו:** **עמק הלכה**- סוגיות הש"ס **יקונטרסים**- תוספות מציה, דרך מלכים, קדושה משולשת **עטרת ישועה**- על התורה ומועדים ושו"ת.

רבינו יעץ לחסידיו לעזוב את בתיהם מספר שנים לפני מלחמת העולם הראשונה. ואלה ששמעו בקולו ניצלו ממצוקות המלחמה ורק לאחר מעשה הבינו את הטעם שאמר להם לנדוד ממקומם, ואכן השטיבל החסידי הראשון שנוסד באנגליה היה של חסידי דז'יקוב. שבהוראתו עזבו את ארצם.

קרה פעם ואשה שהייתה יושבת על המשבר והתקשתה ללדת. מיהרו אבי היולדת ובעלה אל רבינו שהיה אז בראשית ההנהגה והזכירו את היולדת, רבינו שקע בהרהורים, ולאחר-מכן אמר: 'הביאו מיד כד עם יין מעד אשר יושם על שולחן השבת והכל יעבור בשלום', אבי היולדת העיז פניו ואמר: 'רבינו זה יקר מדי!'. מיד החוויר רבינו וכל צורתו השתנתה, הוציא אנחה עמוקה ואמר: 'מה עשית, הכל אבוד, ניסיתי לעזור לך ולא נתת לי!', הבעל שראה את המצב אמר: 'האשה שלי ולא של אביה מה אני אשם?! אני אביא את היין המבוקש', שקע רבינו בהרהוריו ואמר: 'מה שנעשה נעשה, אך שנה אחת של חיים אוכל להבטיח', **וכך היה, שיצאה מכלל סכנה, אך לאחר שנה אחת בדיקו הלכה האשה לעולמה.**

בחור אחד מחסידי רבינו בא אליו בדאגה, שהצבא זימן אותו להתגייס, אמר לו רבינו: 'אל תדאג, אתה תיפטר מהצבא בגלל מכנסיים!', הלה לא הבין את כוונת רבינו והלך לדרכו. בבואו למחנה הצבא ניסו למדוד לו מכנסיים אך לא מצאו שום מידה, **שמתאימה בשבילו ושלחו אותו לחופשי.**

יהודי אחד שמנהגי החסידים היו מוזרים בעיניו, היה מזלזל בהנהגות אלו. ובפרט לא נראה בעיניו, מה שנוהגים החסידים לשתות י"ש בכל הזדמנות. יום אחד הזדמן האיש אצל רבינו, כשישב ושתה י"ש עם החסידים ביומא דהיולולא של זקינו הרה"ק מרופשיץ, שאל: 'כבר יש עוד יארציט?' אמר לו רבינו: 'לו היית שומע לקולי הייתי מציע, שתיתן סכום כסף גדול לחסידים', והאיש נענה לרבינו ונתן סכום כסף לחסידים.

למחרת ראה רבינו את האיש מחלון ביהמ"ד וקרא לו להתפלל עימו, האיש אמר, שכבר התפלל אך רבינו התעקש ואמר לו, שייכנס, לאחר התפילה רצה האיש למהר לעסקיו, אך רבינו עיכבו ואמר לו: 'סובר אתה שבחינם עיכבתיך, דע לך שאני רואה מלחמה גדולה (היה זה בשנת ה'תרס"ח כשבע שנים לפני מלחמת העולם הראשונה) ובתוך המלחמה אני רואה אש ופצצות, ובתוך האש וההפצצות אני רואה אותך בין ירי התותחים, אך אם תיזכר שם ממני תמיד- תינצל, האיש אכן השתתף במלחמת העולם כחייל בצבא האוסטרי והיה בקרב הנורא שנתפרסם **בשם קרב קראשניק ועשה כדברי רבינו ותמיד זכר אותו, ואכן היה מהחיילים המעטים, שניצלו מהקרב הנורא הזה.**

מסופר על איש אחד שרצה לעלות לארה"ק, ולפני נסיעתו לארץ בא להיפרד מרבינו, אמר לו הצדיק: 'בעת צרה תיזכר בדמותי ותינצל', לימים חלה במחלת הקדחת, המחלה תקפה אותו בצורה קשה מאוד והרופאים התייאשו מחייו, תוך כדי איבוד ההכרה חלם, שהוא רואה את רבינו הקדוש. פנה הלה לצדיק ואמר: 'אני הולך למות והרה"ק הבטיח לי שאם אזכר בדמותו אנצל', שם רבינו את ידיו על ראשו וברכו, שאמנם יינצל, **וכך הווה, שהבריא לתדהמת הרופאים.**

מדי שנה בשנה היה רבינו בא לשבת לעיר ריישא, פעם אחת כשהלך ברחוב העיר עם חסידיו, השליך נכרי אחד שלג על הצדיק ונפל על השטריימל, פנה הרה"ק ושאל: 'מי עשה זאת?' והראו לו על הנכרי, אמר: 'מיתה משונה עליו', **ונפל על אתר ומת,** ורעשו מהמופת, שאל רבינו: 'מה הרעש?' וסיפרו לו, שנפל הנכרי ומת תיכף. אמר רבינו: 'יותר קשה ליתן פרנסה לישראל מלהרוג נכרי', והמשיך הרה"ק ואמר: 'אתמול היה אצלי איש אחד והתאונן בפני שאיזה נכרי רוצה לשכור את בית המזיגה שלו מבעל הבית ולהשיג גבולו, אמרתי לו שיגיד לי את שמו של הגוי, ואמרתי לו **שתהא לו פרנסה אחרת,** למחרת בא האיש הנ"ל ובשורה טובה בפיו, **שמת הנכרי שרצה לשכור את בית המזיגה,** נאנח הרה"ק ואמר: '**אמת שנהרג הנכרי, אולם מניין לך שהפריץ ירצה להשכיר לך עוד הפעם את בית המזיגה?!**', וכן היה שהיה צריך למצוא לעצמו פרנסה אחרת.

רבינו היה שולח אנשים לאמריקה, וכידוע, שהייתה אז התנגדות של צדיקים מלנסוע לשם (מכיוון שבאותו זמן המקום היה רחוק מתורה ומצוות), וכשאמרו זאת לצדיק אמר: '**אם היו הם רואים, מה שאני רואה, היו גם הם שולחים לאמריקה.**'

אם ראשונים כמלאכים - הרב שמואל פרומקין זצ"ל- השותק מצירטקוב

הרב שמואל פרומקין זצ"ל הידוע בכינויו "השותק מצירטקוב": נולד בשנת ה'תר"ה (1844) בכפר סלאווצין. עוד בצעירותו נחשב לעילוי, ולמד בהתמדה עצומה ומילא כרסו בש"ס ובפוסקים. הוא אף קיבל סמיכה לרבנות. אולם הוא לא רצה להשתמש בכתרה של תורה, ולכן העדיף להתפרנס מיגיע כפיו, כדי לקיים את הנאמר: "גדול הנהנה מיגיע כפיו".

הוא החליט לגור בזדאנסק- מחוז זמושץ, שם עסק במסחר במתכות ואבק שריפה. בעקבות אסון שבו נספו רעייתו ובתו גזר על עצמו שתיקה, ולמעשה במשך יותר מ-40 שנים עד יום מותו שתק ולא הוציא דברי חולין מפיו. נפטר ב-י"ב טבת ה'תרפ"ח (1928). חי כ-83 שנים.

כאות הערכה על העונש שגזר על עצמו בציווי רבו, האדמו"ר ר' דוד משה מצירטקוב, על ציונו מופיעים המלים הבאות: "האיש הפרוש מחמדי העולם ועסק בתורת ה'. החסיד המופלג השותק- שמואל בר מאיר שמעון"

אביו: רבי מאיר שמעון פרומקין.

להלן הסיפור המופלא, שהביא לשתיקתו של החסיד, ויש בו כדי ללמדנו עד כמה עלינו להיזהר בטרם נוציא מלה מפיו, לבל נצטער עליה כל ימי חיינו. ומעשה שהיה- כך היה: היות שהחסיד הרב שמואל פרומקין לא אבה להשתמש בכתרה של תורה, חיפש לו עבודה ובחר להיות כסוחר. הקב"ה סייע בעדו, ועד מהרה קרנו עלה והפך להיות לאחד מעשירי העיר צ'ורטקוב.

עושרו לו זכה, היה בזכות, כי הצליח לקבל זיכיון לספק לחיל-התותחנים האוסטרי אבק שריפה. מחסנים ומרתפים רבים היו בחצרו, שבהם אחסנו את הסחורה אותה היה מספק לצבא הקיסר.

שנים רבות חי בנחת ובשלווה בביתו יחד עם רעייתו ובתו, ותורה וגדולה היו על שולחנו. פעם פרצו בינו לבין רעייתו חילופי דברים, היה זה בגלל דבר של מה בכך, אבל בשל כעסו לא נצר את לשונו, ונפלטו ממנו דברי קללה כלפי אשתו: "הלוואי שתשרפי" כך אמר ר"ל.

הדברים אך יצאו מפיו, וכל כולו חש רעד וחלחלה: "אוי אבוי, איזה דיבורים אסורים הוצאתי מפיו?! מה אעשה עתה?" מובן שהוא התחרט מיד על דבריו, אך את הנאמר אין להשיב ולעיתים דברי האדם מתקיימים כשגגה היוצאת מפי השליט. לא חלפו ימים אחדים, ואשתו ירדה לאחד המחסנים כדי להוציא משם חפץ שהייתה צריכה לו. **במחסנים שררה אפילה מוחלטת שהייתה הכרחית מבחינה בטיחותית, כדי שהאוויר יישאר קריר, מכיוון שהאוויר באותם המחסנים היה ספוג בגזים רעילים.**

האישה בחוסר זהירות וייתכן שגם לא הייתה מודעת לסכנה שבדבר הביאה עימה נר, והדליקה אותו כדי לחפש אותו חפץ לאורו. התוצאה המחרידה לא אחרה לבוא: **הגזים התלקחו ובמחסן פרצה שריפה. אבק השריפה התלקח, והחלו התפוצצויות אדירות אשר איימו גם על העיר כולה.** המחסנים נשרפו כליל. **אולם כתוצאה מן האסון המחרד, רעייתו ובתו נספו.**

למותר לתאר את הצער, שאחז את כל תושבי העיר. לבו של הבעל החל נוקפו על פליטת פיו, שפלט כלפי אשתו בעידנא דריתחא שלא מדעתו, וכך איבד את אשתו ובתו, וכילה את ממונו. **כל בני העיר באו לנחמו, אך הוא סירב לקבל ניחומים. הוא האשים את עצמו, בכך שהוא גרם לאותו האסון - "למה לי חיים, טוב מותי מחיי" זעק.**

כאשר קם מן השבעה, לקח איתו 90 רובל- סך הנדוניה שהכין לצרכי נישואי בתו ונכנס לאדמו"ר רבי דוד משה מצירטקוב. בכה והתחנן בפני הרבי, שימצא לו דרך תשובה, כדי שיוכל לתקן את חטאו הנורא. הצדיק, שהאסון נגע לליבו, ניחמו במילים רכות וחמות. לבסוף אמר: "שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו, אין תשובה ותיקון יותר יעיל לחטא כזה מאשר השתיקה". בדבריו אלו התכוון האדמו"ר, כי להבא יהיה זהיר בלשונו, ואל יוציא דברים מפיו ללא מחשבה.

ברם, אותו החסיד קיבל את דברי הצדיק כפשוטם, ובלו שום התחכמות קיבל על עצמו את "פסק הדין" לשתוק. ומאז ועד סוף ימיו, **למעלה מארבעים שנים לא הוציא כל דבר חולין מפיו!!!** בעזרת בניו וקרוביו חיסל את כל עסקיו. את התמורה חילק ליורשיו, וחומש פיזר לצדקה. פרש מכל הוויות העולם הזה. ישב ושתק ולא הוציא שום הגה מפיו, וכך הסתופף עשרות שנים בבית המדרש של האדמו"ר מצירטקוב. ועסק אך ורק בלימוד התורה הקדושה ובתפילה.

במשך כל שעות היממה ניתן היה למוצאו בחצר קודשו של הרבי מטשורטקוב, יושב ולומד, עד שסיפרו עליו, כי **סיים למעלה מחמש-עשרה פעמים את כל הש"ס עם המפרשים הראשונים והאחרונים והיה בקי בכל הש"ס.** כשהיה זקוק לדבר מה, היה משתמש ברמיזות, בתנועות ידיו, ואם בכל זאת לא תפסו את רמיזותיו, היה כותב על פתק את מבוקשו.

תושבי העיר העריצו אותו מאוד והתייחסו אליו ביראת כבוד והערצה רבה, בראותם את התנהגותו ודבקותו בעבודת הבורא, אך הוא היה **בז לכל גינוני הכבוד.** בסוף ימיו היו אף כאלו שרצו להכתירו כרבי. אך הוא סירב בציינו על פתק בצחות כי תיכף עוד יעשהו לאליל. כי הרי "פה לו- ולא ידבר" (שהרי גזר על עצמו שתיקה). **עיניים לו- ולא יראה** (כי כהו עיניו) **אוזניים לו- ולא ישמע** (כי כבדו אוזניו משמוע)". זהו סיפורו הנורא של השותק מצירטקוב. הסיפור עובד מ"ספר מירון" וממקורות נוספים.

האדמו"ר ר' אברהם גולדמן מזוועהיל זצ"ל- נולד בעיר העתיקה בירושלים ב' דחומה"ס י"א תשרי ה'תרצ"ד (1933). נקרא ע"ש זקנו הרה"ק ר' אברהם המלאך (אביו של הרה"ק רבי ישראל חיים מלודמיר חותנו של האדמו"ר רבי יחיאל מיכל מזוועהיל זיע"א). בילדותו כבר ניכרו כשרונותיו הנדירים. רבותיו הביעו את התפעלותם הרבה מנער הפלא והוא 'קפץ' מכיתה לכיתה. בצעירותו גדל בצילם של אבי סבו האדמו"ר ר' שלמה גולדמן וסבו האדמו"ר ר' גדליה משה גולדמן.

בהיותו כבן 12 שנים בלבד התקבל כתלמיד חביב אצל הרה"ק ר' אהרון ראטה, אשר ראה בו כלי מפואר שאינו מאבד טיפה. ואף הורה לו לחבוש כובע, חליפה ואבנט למרות גילו הצעיר. בבחרותו למד בתחילה בישיבת 'תפארת ציון' (יצוין שעשרות שנים לאחר מכן כשכבר כיהן כאדמו"ר נפגש עם רבו, הרה"ג ר' מיכל יהודה לפקוביץ והחל להרצות בפניו מהשיעורים ששמע מפיו – רבו יצא מהתפעלות מזכרונו המופלא). באותה תקופה היה נכנס בכל שבת להיבחן אצל מרן "החזון איש" זיע"א שזכה ממנו לקרבה מיוחדת, וקיבל ממנו הוראות מיוחדות במספר נושאים. בהמשך למד בישיבת תורת אמת חב"ד שם התחבב במיוחד על המשפיע הנודע ר' שלמה חיים. כ"כ למד בישיבת סלונים ברמת גן. **לאחר חתונתו ברח מהכבוד ולא רצה להנות מכתרה של תורה וחי בעניות נוראה.** למרות זאת ביתו היה פתוח לרווחה לכל אחד. ב-כ"ח שבט ה'תשל"ט (1979) נפטר בפתאומיות אביו, מרן האדמו"ר ר' מרדכי מזוועהיל זיע"א.

בעת ההלוויה הכתיר נאמן בית אדמו"ר"י זוועהיל הרה"ח ר' אליהו ראטה זצוק"ל את רבינו למלא את מקום אבותיו והיה האדמו"ר השביעי של חסידות זוועהיל. בתקופה זו נאלץ רבינו לצאת מההסתר והצניעות שכה רצה בה והחל להתפרסם בקרב חסידים ושאינם חסידים אשכנזים ובני עדות המזרח, והם ראו בו כצדיק נשגב גאון עצום פועל ישועות אשר אהבת ישראל יוקדת בו, וכך במשך ל"א שנים הנהיג את העדה הקדושה מתוך מסירות נפש לכלל ולפרט.

ביתו היה פתוח 24 שעות לכל עמך ישראל, מעולם לא היה לו 'שעות קבלה' תמיד עמד זמין לעזור ולסייע. היה ידוע באהבת ישראל לכל יהודי קירב על שולחנו הרבה אנשים מסכנים ואומללים. מסר בכל שבוע שיעורים רבים בכל מקצעות התורה גמרא הלכה חסידות ואף שיעור מיוחד בסתרי תורה לאברכים מופלגים בתורה. האמת הייתה נר לרגליו. התבקש לבית עולמו ב-י"ב טבת ה'תש"ע (2009) לאחר מחלה קשה. ציונו בהר-הזיתים שבירושלים. חי כ-76 שנים. במהלך הלוויה הכתיר הרה"ח ר' שלמה דייטש שליט"א את בנו, הרב שלמה למלא את מקום אביו.

אביו: האדמו"ר ר' מרדכי (השני) זיע"א (האדמו"ר השישי של חסידות זוועהיל). **אחיו:** ר' שלמה (חתן האדמו"ר מצאנז-קלויזנבורג, מכהן כאדמו"ר מזוויהל-צאנז בארצות הברית), ר' דוד (רב ביהמ"ד זוועהיל ב"ב). **גיסים:** האדמו"ר משומרי אמונים זצ"ל והאדמו"ר מזטשקא שליט"א. **מרבותיו:** זקנו, האדמו"ר ר' שלמה, ר' אהרון ראטה (בעל "השומרי אמונים"), הגאון רבי מיכל יהודה לפקוביץ. **חברותא:** הרה"ג יוסף דוב קסטל זצוק"ל. **ילדיו:** האדמו"ר ר' שלמה (אדמו"ר מזוועהיל ממלא מקום אביו), והאדמו"ר ר' גדליה משה (אדמו"ר 'קהילת זוועהיל'), ר' שאול, ר' שמואל דוד (ראש ישיבת זוועהיל לצעירים), ר' יצחק, ר' יוסף, ר' זאב, ר' יעקב לייב. **חתניו:** ר' שלמה הופשטיין, האדמו"ר מביאלא בית שמש. **מספריו:** אור אברהם- על התורה ומועדים.

מעשה נורא ומרעיד, על נסיבות פטירתו לשמי רום, של כ"ק מרן אדמו"ר מוה"ר זצוק"ל, מספר לנו הרב ח.א.ר שליט"א, שהיה עד בעצמו בשעה שהתרחש מחזה נורא הוד זה: היה זה ביום בהיר, אחד מני רבים, שנכנסתי להתייעץ עם כ"ק אדמו"ר זצוק"ל בנושא מסוים. עודנו מדברים, וקול צלצול בקע ממכשיר הטלפון הקבוע על שולחנו של הרבי. הצדיק עונה, ופניו מרצינים - עד כי נראה במוחש שהמדובר בבשורה קשה ששמע - ולאחר ששמע במה דברים אמורים, משך כל השיחה מרגיע הרבי ומבטיח למתקשר מצידו השני של האפרכסת, כי אל לו לדאוג והכל יסתדר על הצד היותר טוב! כשהרבי החזיר את השפופרת על כנה - לא לפני שחזר והבטיח בביטחון מוצק למתקשר המודאג, שאין מה לדאוג, ואף האציל ברכה מעומק ליבו הטהור - נתהרהר כ"ק אדמו"ר זצוק"ל, וישב בשרעפיו במשך דקות ארוכות בתנוחה שלא תישכח מלבי לעולם, וכל אותו הזמן ישבתי למולו בחרדת קודש, בצפייה למוצא פיו.

לפתע ננער הרבי באחת ממחשבותיו הנודדות, והוא פונה אלי ואמר: "על הקו היה עכשיו בנו של פלוני אלמוני" - והרבי נקב בשמו - "יהודי זה שהינו מרביץ תורה לרבים, נתגלו אצלו עתה סימני מחלה מסוכנת ביותר רח"ל. והנה", נענה אליי הרבי בפשטותו "הרבה הכרת הטוב יש לי ולכל החסידות כלפיו, וחשבתי לעצמי, הרי אנוכי זכיתי ב"ה להשיא את כל ילדיי, וליהודי זה ישנם עוד ילדים בביתו, ומה יש לי להפסיד???" פרש הרבי את ידיו, ובהבעה של מה בכך מפטיר הרבי זצוק"ל במסירות הנפש, "לכן החלטתי בלבי לקחת את מחלתו עליי!!!".

מסירות נפש כפשטותו ממש!!! עמדתי נדהם נוכח המחזה אשר ראו עיני זה עתה, כיצד כ"ק אדמו"ר זצוק"ל מוסר נפשו כדי להציל חייו של יהודי אחר, כאשר הוא נושא ונותן עם חייו, שהוא כבר סיים להשיא את צאצאיו, ואותו יהודי עדיין לא. תוך שאני מהרהר במה שראיתי, פנה אלי הרבי ואמר: "אינך צריך לספר זאת לאף אחד". יצאתי מעם הרבי זצוק"ל והתהלכתי באותו היום כהלום רעם, ומחמת שלא יכולתי לשאת את עוצמת סיפור זה לבדי, וכדי שלא יאמרו שבדיתי הדברים המבהילים מליבי, הגעתי אל המשב"ק, וסיפרתי לו דברים כהווייתם. את המשך הסיפור לדאבוני איני צריך לספר: זמן קצר לאחר הסיפור, חלה כ"ק אדמו"ר זצוק"ל את חליו האחרון ועלה בסערה השמימה. ואותו יהודי חולה שהתקשר...? ההוא ב"ה חי ונושם היום כאחד האדם!

המקובל הרב יצחק הכהן הוברמן זצ"ל הידוע כצדיק מרעננה - נולד בבילגוריי בשנת ה'תרנ"ו (1896). כבר מגיל שבע הקפיד בטהרתו ולטבול בכל יום במקווה ואף שבר קרח על מנת לטבול. התמדתו הייתה מופלאה ביותר וניצל כל רגע קט ללימוד התורה הקדושה. נודע בשקדנותו ונתפרסם בבקיאותו בש"ס, בפוסקים ובכל התנ"ך. בגיל עשר למד עם הבחורים המבוגרים שבבית המדרש. בגיל 17 למד הוראה, גמרא חולין וראשונים, טור בית-יוסף ושולחן-ערוך יורה דעה היו שגורים על פיו בתוספת חידושי.

במהלך מלחמת העולם הראשונה היה שקוע בלימוד התורה, על אף הפגזים שעברו סביבותיו. בשנות השואה הוגלה לסיביר והופקד שם לנסר עצים. כאשר קיבל הוראה לעבוד בשבת אמר, כי 'כדאי להישאר כהן בעל מום ולא לחלל שבת' עשה עצמו כחותך עץ וחתך בגרזן את קצה אצבעו. לאחר שניצל בניסים במלחמת העולם השנייה, עבר לזולצר שבגרמניה וכיהן שם ברבנות שש שנים.

בשנת ה'תש"י (1950) עלה לישראל והתיישב ברעננה. עם הזמן התפרסם שמו כמקובל ואיש מופת ורבים נהרו אליו לקבל את ברכתו ונושעו- ביניהם חולים רבים ועקרות שנפקדו. בעל רוח- הקודש. הכיר על פניו של אדם את חטאיו ואת שורש נשמתו. גאון בנגלה ובנסתר. מיעט בשינה והתמיד בלימוד. נזהר מאוד במוצא שפתיו. נפטר ב-י"ב טבת ה'תשל"ז (1977). חי כ-81 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים. לא הותיר אחריו ילדים. ישיבת 'ברכת יצחק' באור יהודה קרויה על שמו וכן הונצח בישיבה קטנה 'נר ישראל' של חסידות גור בירושלים.

אביו: ר' אשר אנשיל. **אמו:** מרת זלאטא אסתר. **אשתו:** מרת לאה. **מרבתי:** ר' יעקב מרדכי (רב עיר בילגוריי), ר' שמואל בורנשטיין השם משמואל מסוכטשוב, ר' מנחם שכנא רוטשבויל (מח"ס שו"ת 'שם עולם'), ר' צבי הירש גליקזאהן (חתן הגאון רבי חיים מבריסק). **מספריו:** חיבר ספרים בכל מקצועות התורה: על הנביאים, חמש מגילות, מדרשים (רבה, תנחומא, שמעוני, אליהו רבה וזוטא), תלמוד, על כתבי האריז"ל, על כתבי הזוה"ק, על דברי רבינו בחיי, ומאות שו"תים הלכה למעשה • בן לאשרי- ברכה משולשת.

רצון רבינו היה להסתיר עצמו, אך למרות זאת נתפרסם כבעל רוח"ק. על התמדתו בתורה העיד כבר בצעירותו הרה"ק מבילגוריא במכתב, שכתב אל ה"שם משמואל" וזה לשונו: "הבחור המוכ"ז הוא דבר נפלא בדורותינו התמדתו לא יכולו ניירות, ולומד בבוקר השכם ומאז הבוקר ועד צאת הכוכבים, לא פסיק פומיה מגירסא, וגם תחילתו וסופו יראת שמיים נפלאה היא בעינינו", וכל זאת כשהיה בן חמש-עשרה.

בהיותו בחור ישיבה רכש ספרים רבים. כשחקרו מאין לו הכסף לספרים יקרים ורבים כל כך, מצאו שבמעות שקיבל עבור פת שחרית, בהן קנה את ספריו. שנתו הייתה כשעה-שעתיים מעת לעת וכאשר הייתה לו קושיה לא ישן לילות

שלמים, עד שהדברים התיישבו. בהליכתו וחזרתו מבת-הכנסת שח רק בדברי תורה, פעמים רבות עמד כחמש שעות רצופות על יד אדן החלון וגמרא גדולה בידיו. הרבה בסיגופים ותעניות.

מסופר, שתמיד כשנכנס אליו אדם היה אומר לו חידוש לפי דרגתו, כך שכל אדם יצא ממנו בתחושת סיפוק עצומה. פעמים רבות כיוון דבריו לתועלת מסוימת, כך שהשומע מבלי שיחוש, כי אליו כיוון היה מתקן דרכיו ושב בתשובה.

כשהביאו לפניו חיבור על התורה, הוא עיין בו לרגע וזרקו ארצה. לתימהון הנוכחים הסביר ואמר, שהמחבר ימות בשנה זו במיתה משונה, וכן אירע אחר חודשים מעטים, ויהי הדבר לפלא.

בקיאותו בנגלה ובנסתר הייתה מפליאה. בהיותו כבן שלושים ואחד הביא לאדמו"ר ר' אברהם מרדכי אלתר בעל ה-"אמרי אמת" מגור חיבור שכתב על התורה, ש"ס וגפ"ת. האדמו"ר עיין בו למעלה מארבע שעות, דבר שהיה לפלא בעיני החסידים, ואילו האדמו"ר מגור הצדיק הרב ישראל אלתר (ה'בית ישראל') זיע"א היה מגיע לרעננה לצפות בו בהיחבא.

למבקשים זרע של קיימא נהג לשאול, אם הם רוצים בן או בת וכברכתו כן היה.

האדמו"ר הרב משה בידרמן זצ"ל - נולד בשנת ה'תקל"ז (1777) בלוב. עוד בילדותו ניכרו בו גיוני קדושה. כשהיה בן שמונה למד כבר ראשונים ואחרונים עם אביו. משמלאו לו 11 שנים נהג אביו במשך שנתיים תמימות, עד היכנסו למצוות לקשור את עינו במטפחת, בכל עת שרצה לצאת לצאת החוצה כדי שלא יזון עינו במראות הרחוב. כשנכנס בעול המצוות אמר לו: "מכאן והלאה אינך זקוק עוד למטפחת, הייתה לך מקודם נשמת עילוי ואני רציתי להמשיך לך נשמת 'יהודי טוב' והיום זכית לך, אני לא זכיתי לנסוע לארץ ישראל ואתה סע לארץ הקודש והחש את קץ הישועה".

לאחר נישואיו פתח לעצמו חנות לממכר מלח וכך הסתיר את גדלותו ועבודתו בקודש, הרבה לצאת ליער ושם התפלל ועבד את בוראו בדבקות ובהתלהבות. **ברכותיו התקיימו במילואן. מלומד בניסים. בעל רוח-הקודש. ידע מתי יפטר מן העולם.** משנת ה'תר"ג (1842) ועד ה'תר"י (1849) כיהן כרב בעיירה פשדבורז'. בשנת ה'תר"י החליט לעלות סופית לארץ ישראל ובשנת ה'תרי"א ר"ח חשוון הגיע לעכו. לאחר ביקור קצר בטבריה המשיך לירושלים. שימש כאדמו"ר השני בשושלת אדמו"רי חסידות לעלוב, עמד בראשה משנת ה'תקע"ד ועד לפטירתו בשנת ה'תרי"א. נפטר בי"ג בטבת ה'תרי"א (1850). חי כ-74 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים.

אביו: האדמו"ר ר' דוד. **אמו:** מרת חנה. **אשתו:** מרת רבקה רחל (בת ה'יהודי הקדוש'). **מרבותיו:** אביו- ר' דוד, ר' יעקב יצחק הלוי הרוביץ (ה'חוצה מלובלין), (ה'יהודי הקדוש), ר' ישעיה גץ מפשדבורז. **מתלמידיו:** ר' שלמה הכהן רבינוביץ מראדומסק. **ילדיו:** ר' אלעזר מנחם מנדל (ממלא מקום אביו בירושלים), ר' יצחק דוד, ר' שלמה יחיאל, ובתו מרת גולדא אסתר. **חתניו:** ר' יצחק מנחם מוואלברום (ממלא מקומו בפולין) ור' פנחס משטקשין.

מעשה ברוכל, שהתפרנס למחייתו ממכירת גרוטאות וצעצועים והיה מאנשי שלומו של רבינו, שבא לפניו ושקו על שכמו. פנה אליו הרבי בחיך ואמר: "אולי תעזוב אחת ולתמיד את הרוכלות ותהפוך לסוחר?", לא הבין היהודי כיצד יהפוך לסוחר, אם יד ושם אין לו במסחר, ואף את שמו הפרטי אינו יודע לחתום. אבל, הרבי לא הרפה ממנו ויעץ לו לשתף את פלוני מוכר בעסק החדש, שיפתח, והלה ידריכו בעצה נכונה בצעדיו הראשונים. שוב לא הררה היהודי הרבה, הפשיל שקו מעל שכמו והורידו לארץ בנוכחות הרבי כהוכחה, שאכן חדל מלהיות רוכל, ועוד בטרם הספיק לחשוב רגע על עתידו, שמע את הרבי פוקד עליו לנסוע לעיר מסוימת, ולהשתתף עם פלוני בעסק מסחרי.

הרוכל הלך לאותה העיר, התאכסן באכסניה רגילה, **ועוד ביום הראשון התייצב לפניו יהודי, שהציג עצמו כסוחר, המבקש לשתף אותו בעסק מכניס רווחים.** לא עמדה לו בינתו ליהודי ביש המזל, והוא משך בכתפיו, "מסחר? מה לי ולמסחר. אינני סוחר, ואין לי אף פרוטה לפרטה, איזו שותפות תצמח מדלפון כמוני", ימים ארוכים כשנים הסתובב לו הרוכל היהודי באפס מעשה, חיפש לשווא את עושרו בנרות והעלה בידו חרס, מאוכזב ואכול מפח נפש חזר לעירו, ופנה ישר לבית רבינו שקידם פניו בשאלה: "מה חדש אתך?" - "מאומה", השיב.

"הייתכן? כלום נסעת לעיר, שצוית לך ומסחר עשית? ובשותפות נכנסת?" עמד היהודי וגולל לפני הרבי את כל קורותיו, בימי שהותו בעיר וסיפר לו גם על פגישתו עם הסוחר באכסניה, שהציע לו שותפות. "נו", המשיך הרבי ושאלו, "ושלום נתת לפחות לאותו סוחר?" - "לאו", באותו רגע נאנק הרבי ר' משהלי מכאב וצער, ואנחה כבדה השוברת חצי גופו של אדם נפלטה מפיו: "וי וי" ייבב חרישית ואל היהודי פנה ממורמר ואמר: "חבל, חבל מאד, כמה שעות יגעתי וכמה כוחות השקעתי כדי להביא לידי כך, שאליהו הנביא יבוא אליך לעשות איתך שותפות בעסק פורח ומצליח, והנה כשהוא כבר בא אליך, דחית אותו בשתי ידיים, ואפילו שלום לא נתת לו. מה אומלל הנך!".

כשהגיע רבינו לאיסטנבול בדרכו לארץ ישראל, ביקש ממלוויו, שבבואם לעיר לא יגלו את זהותו, אלא ישאר בבחינת יהודי פשוט. נכנסו להתארח בבית יהודי כשר ותמים. המארח היה חד עין והבחין ברבינו ובהליכותיו בקודש שאינו יהודי פשוט. הפציר במשמי רבינו, שיגלו לו מיהו האיש. בלית ברירה גילו לו, שזה הרבי ר' משה מלעלוב. בשמוע זאת האיש נפל לרגלי רבינו והתחנן לפניו: "בן אחד יש לי יפה תואר, אך אילם. ולא מצאנו מזור לנפשו, יחוס נא הרבי ויתפלל בעדו!". ניסה רבינו להתחמק: "מה אתה רוצה ממני, הרי כמוני כמוך!", אך המארח לא הרפה. אמר לו רבינו: "**בעוד כמה ימים נמשיך בדרכנו, שלושה ימים לאחר שנפליג בדרכנו, תן לבנך פרוסת לחם ותאמר לו: ברוך נא ילדי ברכת 'המוציא' הרבי מלעלוב היה פה וגזר עליך לברך.. והוא כבר ידבר'... כך עשה וכן היה.** (פרי קודש הילולים)

ביום ל' תשרי תרי"א עגנה הספינה בחופי עכו, שש וששמח ירד רבינו לאדמת ארץ הקודש, ובנימה מסתורית פנה לסובבים ואמר: "יום לשנה... יום לשנה... איש לא ירד לעומק כוונתו... חלפו הימים, ובאותו יום מר ונמהר, שבו הגיעה שעת הפרידה של רבינו לעולם שכולו טוב. נפרד הרבי מבניו ותלמידיו הבטיח להם, כי יעמוד לימין צאצאיו וכל תומך בהם בכל עת, והבטיח, כי במקרה של עצירת גשמים, אם יחכו עד יום ההילולא שלו ירדו גשמי ברכה בשפע. כשכילה לדבר, עלה בסערה השמימה ביום י"ג טבת שנת ה'תרי"א, **כשמלאו בדיוק ארבעה ושבעים יום לעלייתו לא"י כמספר שנות חייו - יום לשנה... אז הובנו למפרע דברי רבינו.**

בניו הצדיקים מיררו בבכי, משך שעה ארוכה הרכין רבי אלעזר מנדל ראשו לארץ, התקרב לגופת אביו, ולפתע הרים ראשו ופנה לאחיו הבכור באמרו: "**עכשיו גילה לי אבא, שרצונו שיהיה מקום מנוחתו ליד קבר זכריה הנביא.**" עוד הם מדברים נכנס חכם ספרדי וסיפר להם, כי זה זמן רב שהקבר הפנוי בד' אמותיו של קבר זכריה הנביא קנוי לו בקניין מלא. **אלא שלפני שעה קלה נרדם בביתו, ובחלומו נגלה אליו אביהם וביקש ממנו לוותר למענו על המקום, והוא מוכן ומזומן לעשות רצון קודשו של הצדיק.** עוד באותו יום הובא הרבי למנוחת עולמים בד' אמות של קבר זכריה הנביא אשר בשיפולי הר הזיתים.

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת
הצדיק או הקבר ויש לו תמונה, אנא שלחו למייל
PnineZadikim@gmail.com

למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com

כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים וכן בחינוך הילדים